

Z obsahu:

Volání o pomoc v tísní
Katecheze Jana Pavla II.
při generální audienci
23. října 2002
- strana 2 -

**Svatý Atanáš
Alexandrijský,**
význačná osobnost
křesťanského starověku
- strana 4 -

Umírat v Pánu
Prof. Dr. Karl
Walner OCS
- strana 6 -

**Rok XXV. petrské služby,
Rok růžence**
Francesco M. Valiante
- strana 9 -

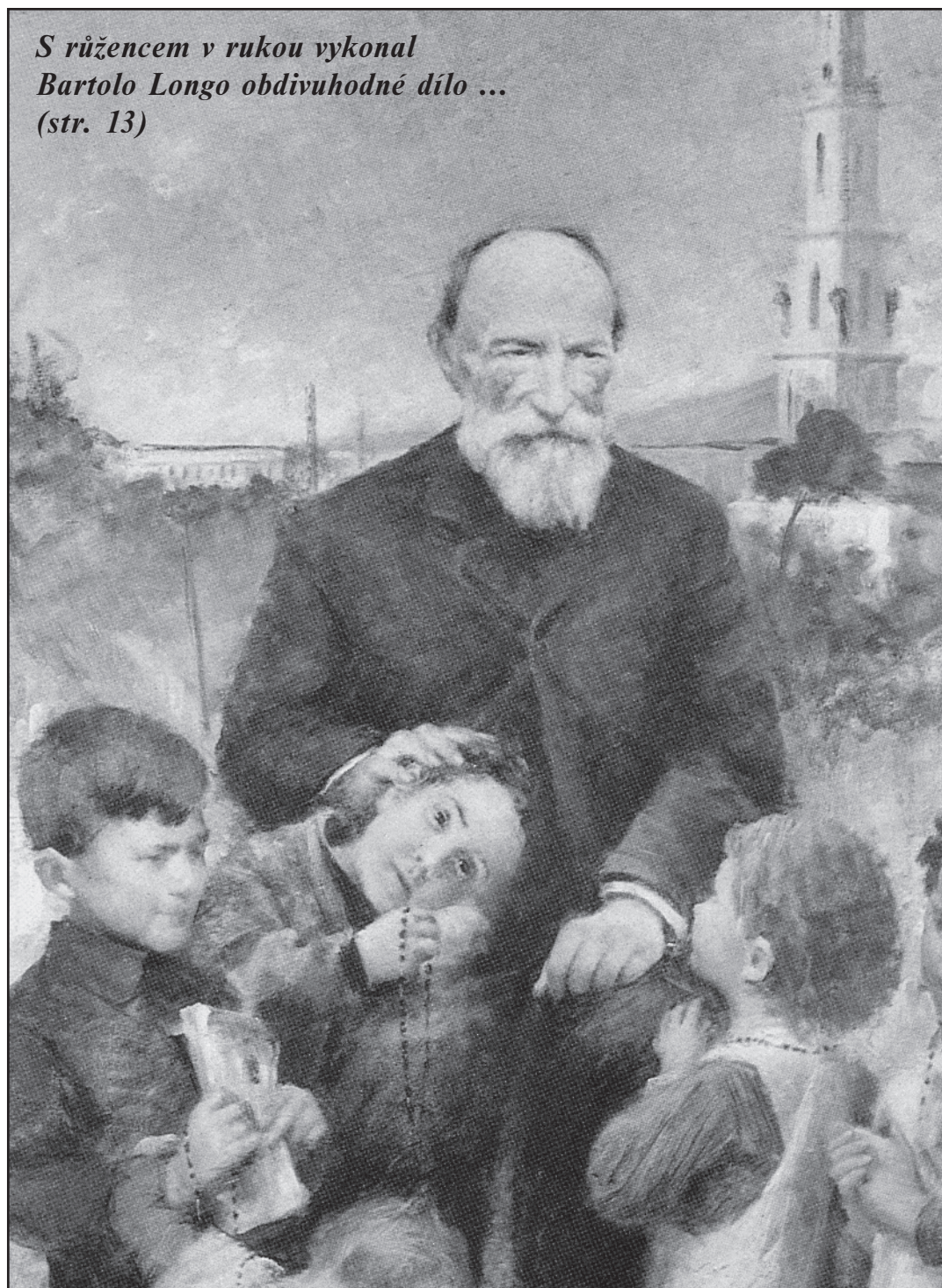
Teutonský blud
Guido Horst
- strana 10 -

Katolická domácí škola
- strana 11 -

**Jaká je moje víra na
začátku třetího tisíciletí?**
Malcolm Muggeridge -
populární spisovatel
a zapřísáhlý ateista
hovoří o svém obrácení
- strana 12 -

Pompeje
Mariánské poutní místo
na úpatí Vesuvu
- strana 13 -

Skutečná tvář otce Pia (45)
Četba na pokračování
- strana 14 -

EDITORIAL

Doporučujeme našim čtenářům, aby toto číslo Světla začali číst od 45. pokračování životopisu P. Pia. Hluboká a strhující kontemplace světce z Pietrelciny nám představuje tvář našeho Spasitele v situaci, kdy ve velkém duchovním zápasu přijímá Otcevu vůli vzít na sebe hříchy světa. To, čemu my tak snadno říkáme – To nic není! – drtí tu před naším duchovním zrakem samého všemohoucího Boha. Pohled na Ježíše, který v prachu a krvavém potu leží před svým Otcem a ten od něho odvrací svou tvář, nám ukazuje, že v Radostné zvěsti jsou také stránky, které nás musí přímo děsit.

Evangelium je jistě radostná zvěst o tom, že nám Boží Syn opět otevřel cestu k Otcí.

Velikost tohoto daru nejspíše pochopíme, když z Kristova utrpení vyčteme, nakolik jsme toho schopni, jak velkou cenu Bůh za tento dar zaplatil.

Ale čím větší je dar a čím větší je radost z tohoto nekonečného daru, tím větší hrůza nás musí jímat při pomyslení, že tento dar je možné také docela snadno a nenávratně ztratit. Vážnost této skutečnosti ležela Ježíši Kristu tak velice na srdci, že jí věnoval celý závěr svého veřejného působení. Dnešní evangelium je součástí řeči o posledních věcech člověka, tedy o věcech, které jsou rozhodující pro celou naši věčnou existenci.

Protiklad věčné radosti v nebi a věčného zavržení v pekle je kontrast dvou skutečností, které spolu hluboce souvisí.

Katolické náboženství není žádná droga, kterou je možno žvýkat nebo cumlat, abychom si osladili život. Katolické náboženství je příprava na věčnost. V neděli 20. října, která byla věnována modlitbám za misie, sáhli někteří varhaníci po písni č. 914, která je nadepsána Misijní píseň z poloviny 19. století. Tato „misijní píseň“ se ovšem vůbec netýká misii mezi pohanskými národy, ale je

Pokračování na str. 15

Volání o pomoc v tísni

Žalm 85, který bude předmětem naší úvahy, nám nabízí sugestivní definici prosebníka. Představuje se Bohu těmito slovy: *... jsem tvůj služebník, syn tvé služebnice* (v. 16). Výraz může jistě patřit do slovníku dvorní etikety, ale byl také používán k označení sluhy přiděleného jako syn hlavou rodiny nebo rodu. V tomto světle se Žalmista, který se označuje také za *oddaného Hospodinu* (v. 2), cítí svázán s Bohem nejen poutem poslušnosti, ale také důvěrnosti a společenství. Z toho důvodu je prosba celá prosycena důvěryplnou odevzdaností a nadějí.

Sledujme tuto modlitbu, kterou nám liturgie předkládá na počátku dne, který pravděpodobně může s sebou přinést nejen úkoly a námahu, ale také nepochopení a nesnáze.

Důvěra v Hospodinovu věrnost

Žalm uvádí naléhavá výzva, se kterou se prosebník obrací na Hospodina v důvěře v jeho lásku (srov. v. 1-7). Na konci vyjadřuje znovu jistotu, že Pán je *Bůh milosrdný a milostivý, váhavý k hněvu, svrchovaně laskavý a věrný* (v. 15; srov. Ez 34,6). Tato opakovaná a přesvědčivá svědectví důvěry odhalují nedotčenou a ryzí víru, která se svěruje *Pánu dobrému a shovívanému, nejvyšší milosrdnému ke všem, kdo ho volávají* (Ž 85,5).

Naděje jako prorocství

V centru žalmu se tyčí hymnus, který oplývá pocitu vděčnosti a vyznáním víry v díla spásy, které Bůh ukazuje národům (srov. v. 8-13).

Proti každému pokušení k modloslužbě prosebník vyhlašuje absolutní jednotu s Bohem (srov. v. 8). Pak je vyjádřena odvažná naděje, že jednoho dne *všechny národy se budou klanět Bohu Izraele* (v. 9). Tato obdivuhodná perspektiva nachází své naplnění v Církvi Kristově, protože On poslal apoštoly, aby mu

všechny národy získali za učedníky (Mt 28,19). Nikdo nemůže nabídnout plnou svobodu, jedině Pán, na Němž všichni závisí jako tvorové a k Němuž se musíme obracet v chování, které je projevem klanění (srov. Ž 85,9). On totiž zjevuje ve vesmíru a v dějinách svá obdivuhodná díla, která dosvědčují Jeho absolutní pánství (srov. v. 10).

Prosba opřená o důvěru

Na tomto místě si Žalmista vymezuje prostor, aby předstoupil před Boha s naléhavou a ryzí žádostí: *Pouč mě o své cestě, Hospodine, abych kráčel v tvé pravdě, veď mé srdce, aby se bálo tvého jména* (v. 11). Je krásná tato žádost, abychom poznali Boží vůli, stejně jako prosba, abychom obdrželi jako dar *prosté srdce*, podobné srdci dítěte, které se bez dvojakosti a vypočítavosti plně svěruje Otcí, aby se vydalo na cestu života.

Na rtech věrného vykvete chvála milosrdného Boha, který ho nenechá upadnout do beznaděje a smrti, do zla a do hříchu (srov. v. 12-13; Ž 15,10-11).

Žalm 85 je text drahý judaismu, který ho vložil do liturgie nejdůležitější slavnosti, Jom Kippur – slavnost smíření. Kniha Apokalypsa svým způsobem z něho vyňala jeden verš (srov. 9) a umístila ho do slavné nebeské liturgie dovnitř kantika Mojžíše, Božího služebníka, a do zpěvu Anděla: *Všechny národy přijdou a budou se ti klanět a budou se ti klanět* a Apokalypsa dodává: *neboť se ukázalo, že tvá rozhodnutí jsou spravedlivá* (Zj 15,4).

Křesťanská aplikace

Svatý Augustin věnoval našemu žalmu dlouhý a vášnivý komentář ve svých Výkladech žalmů a přetvořil ho na zpěv o Kristu a o křesťanu. Latinský překlad v 2. verši je totožný s řeckou verzí Septuaginty, jen místo *věrný* používá *svatý*: *„Zachovej mě, protože jsem sva-*

tý.“ Ve skutečnosti je svatý jen Kristus. Nicméně, uvažuje svatý Augustin, i křesťan může o sobě použít tato slova: *jsem svatý, protože tys mě posvětil; protože jsem přijal [tento titul], ne proto, že bych ho měl sám od sebe; raději ať to řekne celé Kristovo tělo, ať to všude provolává, zatímco snáší soužení, různá pokušení, nesčetná pohoršení: „Zachraň mou duši, protože jsem svatý! Zachraň, můj Bože, svého služebníka, který doufá v Tebe.“ Hle, svatý není pyšný, protože doufá v Pána* (sv. II, Řím 1970, s. 1251).

Svatý křesťan se otevírá všeobecnosti Církve a prosí s Žalmistou: *Všechny národy, které jsi učinil, přijdou a budou se ti klanět, Pane* (Ž 58,9). A Augustin komentuje: *„Všechny národy v jednom Pánu jsou jeden národ a vytvářejí jednotu. Tak jako je zde Církev a (v ní) církve a církve jsou Církev, tak ‚národ‘ je totéž jako národy. Nejdříve byly různé národy, četné kmeny; nyní je jeden jediný lid. Proč jeden jediný lid? Protože je jen jedna víra, jen jedna naděje, jen jedna láska, jen jedno očekávání. Konečně, proč by neměl být jen jediný národ, jedna jediná vlast? Vlast je nebe, vlast je Jeruzalém. A tento lid se rozprostírá od východu až na západ, od severu až k moři, do čtyř částí celého světa.“* (tam. s. 1269)

V tomto všeobecném světle se naše liturgická modlitba přetváří ve vzdech chvály a ve zpěv slávy Pánu jménem vše-
ho tvorstva.

*Bolletino vaticano 23. 10. 2002
Mezitulky redakce Světla*

Výzva k bdělosti

Zamyšlení nad liturgickými texty dnešní neděle

Bděte, protože neznáte den ani hodinu

Podobenství, které Pán dnes vypráví, je součástí Jeho závažných poselství o posledních věcech člověka. Připrav se na ně velkou usebraností a prosbou o pomoc Ducha Svátého.

Sleduj příběh deseti panen jako názorný obraz toho, jaké je tvé postavení a tvé poslání, k němuž jsi povolán křtem svatým.

Pán si tě pozval jako člena svého doprovodu, abys byl nositelem světla. Patřit k těmto vyvolaným je velká čest, ale nesmíš zapomínat, že toto vyznamenání je spojeno také s odpovědností. Pán na tebe spoléhá, proto tvé zařazení do slavnostního průvodu není důvodem k bezstarostnosti, nýbrž o to větší odpovědnosti a moudré a vynalézavé prozíravosti, abys byl připraven splnit své poslání za všech okolností.

Z Jeho vyprávění se totiž dovidáš o smutné skutečnosti: celá polovina Jeho vyvolaných bere svůj úkol na lehkou váhu. Jestliže počáteční nadšení nevyvolá potřebnou změnu, nevede tě k větší horlivosti a připravenosti, nýbrž jen ukolébává falešné sebevědomí, stává se nakonec spíše škodlivé a nebezpečné. Nemáš i ty všechny důvody uvědomit si tu skutečnost, jak rychle ti dochází olej počátečního elánu a dobrých předsevzetí? Když se pro něco nadchneš, nenechej se unést planým citem a uvědom si, že tím se ještě nic nezměnilo a ničeho podstatného nebylo dosaženo. Je třeba počítat s usilovnou a soustavnou prací, s trpělivým čekáním, i když ti přitom někdy únavou padají víčka. Zůstaň trpělivý a připravený. Nejsou to pozvaní, kdo určují Ženichův příchod, nýbrž Jeho věc a Jeho právo, a ty naopak máš myslet na to, aby až přijde, našel tě připraveného tam, kde máš být. On sice předem neohláší, kdy přijde, ale můžeš si být jist tím, že opravdu přijde.

Přichází Ženich, poďte mu naproti!

Dívej se nyní pozorně, co ta zpráva způsobí u čekajících panen. Zatímco pro jedny z nich je to důvod k nepopsatelné radosti a jásetu, u druhých panen je tento tak dlouho a toužebně očekávaný příchod důvodem k zděšení: jejich lampy vyhasly! Jak by se s nimi mohly zařadit do světelného průvodu? Kde vzít nyní potřebný olej? Opatřit si ho nyní uprostřed noci už nebude snadné. Za této situace už jim nemohou pomoci ani jejich družky. Nepokládej to za neochotu, že jim odmítají svou pomoc: prozíravé a věrné panny by tím ohrozily svůj vlastní úkol.

Nespoléhej proto na to, že se s někým „svezíš“, nespoléhej na své dosavadní postavení, dlouholetou příslušnost k nějaké třeba i svým způsobem privilegované skupině či hnutí. To ni-

komu nezajišťuje, že se nemůže ocitnou v nečekaných nesnázích. Nespoléhej na to, že nějaké řešení se už vždycky najde. Raději i uprostřed té největší duševní pohody a prožívané radosti počítej s tím, že se může dostavit selhání, které vyústí v nenapravitelnou situaci a dveře Boží milosti a přízně ti zůstanou neodvolatelně zavřeny.

Pošetilé panny tlučou na dveře: *Pane, otevři nám!* Ještě před krátkou dobou byly tyto dveře pro ně dokořán otevřeny. Jak snadno mohly vstoupit do zářící hodovní síně, kde jsou pro ně připravena místa! Stačilo, aby byly včas připraveny jako jejich moudré a prozírané družky.

Bohužel dostávají odpověď, kterou se naplňuje jejich nelitostný osud: *Neznám vás!* Ano, slyšíš dobře. Ten nejlaskavější a nejdobrotivější Pán umí vyslovit také taková tvrdá a neúprosná slova. Celé toto podobenství ti Pán staví před oči právě proto, aby tě včas upozornil, že své křesťanské povolání musíš brát velmi vážně. A každá lehkomyšlnost a vlašnost tě může nepříjemně a dokonce i nenapravitelně zaskočit.

Bůh je stejně tak dobrotivý jako spravedlivý. Nepodléhej pokušení vytvářet si jednostranný a nepravdivý obraz o Ježíši, kterému stačí propěvovat *Pane, Pane!*

Nebude-li tvůj život zářit skutky obětavé lásky a opravdové spravedlnosti, které od tebe Pán očekává, nemůže tě potřebovat a nebude tě ani znát. Boží láska a milosrdenství nás vybízejí k důvěře, nikoliv však k pohodlné lehkomyšlnosti, vlašné povrchnosti a opovážlivému spoléhání. Jestliže nám jednou odpustí náš hřích, není to návod, abychom ho opakovali, ale abychom se ve vděčné lásce a činné horlivosti stále více spojovali s Bohem.

Proto se vžij do situace družiček, které byly pozvány na svatbu, a nakonec zůstaly samy ve tmě před zavřenými dveřmi, aby tě tento jejich bolestný zážitek včas varoval před podobným osudem. Je možné slyšet od Ženicha něco horšího než *„Neznám tě?“*

Ta slova mohou uslyšet i ti, kteří s ním jedli a pili a v Jeho jménu činili mnoho zázraků⁽¹⁾, jestliže do poslední chvíle nezachovají Jeho slovo.

Nežádej od Pána, aby změnil svou přísnost, ale ty sám změň rychle a rozhodně, co můžeš a máš změnit: míru své trvalé připravenosti na Jeho příchod. I ta Jeho slova, která se ti zdají přísna, jsou ve skutečnosti slova lásky: Nevaruje tě, aby tě strašil, ale aby vyburcoval tvou horlivost. Velice mu záleží na tom, abys Jej doprovodil do hodovní síně s lampou jasně zářící, jen olej do své lampy si musíš včas připravit sám.

Bratr Amadeus

⁽¹⁾ srov. Mt 7,23; Lk 13,27-28

Liturgická čtení

1. čtení - Mdr 6,12-16

Moudrost září a nevadne, snadno ji vidí ti, kdo ji milují, dává se nalézt těm, kdo ji hledají. Předchází ty, kdo po ní touží, a ukazuje se jim první. Neunaví se, kdo k ní časně přichází, najde ji, jak mu sedí u dveří. Myslet totiž na ni je svrchovaná prozíravost, kdo kvůli ní bdí, brzy je bez starosti. Vždyť sama obchází a hledá ty, kdo jsou jí hodni, na cestách se jim ukazuje s přízní a při každé myšlence jim vychází vstříc.

2. čtení - 1 Sol 4,13-18

Nechceme vás, bratři, nechat v nevědomosti o těch, kteří už zemřeli. Nesmíte pro ně truchlit tak jako ostatní, kdo nemají naději. Poněvadž věříme, že Ježíš umřel i vstal z mrtvých, věříme také, že s Ježíšem přivede Bůh i ty, kdo zesnuli ve spojení s ním. Říkáme vám to přece, jak nás Pán o tom poučil: My žijí, kteří se dožijeme příchodu Páně, nepředstihneme ty, kdo budou už mrtví.

Až totiž bude dán rozkaz, až zazní archandělův hlas a Boží polnice, sám Pán sestoupí z nebe. Napřed vstanou zemřelí křesťané, potom my, kteří od té chvíle zůstaneme naživu, budeme spolu s nimi uchváteni v oblacích do vzduchu vstříc Pánu. A pak už budeme s Pánem navždycky. Těšte se proto navzájem těmito slovy.

Evangelium - Mt 25,1-13

Ježíš řekl svým učedníkům toto podobenství: „Nebeské království je podobné deseti pannám, které vzaly lampy a vyšly naproti ženichovi. Pět z nich bylo pošetilých a pět prozíravých. Pošetilé vzaly sice lampy, ale nevzaly s sebou olej, prozíravé si však vzaly s lampami také do nádobek olej. Když ženich dlouho nepřicházel, začaly všechny podrímovat a usnuly.

Uprostřed noci se strhl křik: „Ženich je tady! Jděte mu naproti!“ Tu všechny ty panny vstaly a začaly si upravovat lampy. Pošetilé prosily prozíravé: „Dejte nám trochu oleje, lampy nám dohasínají.“ Ale prozíravé odpověděly: „Nemůžeme, nestačilo by pak ani nám, ani vám, dojděte si raději k prodavačům a kupte si.“

Jakmile však odešly nakoupit, přišel ženich a ty připravené vešly s ním na svatbu a dveře se zavřely. Později přišly i ostatní panny a volaly: „Pane, pane, otevři nám!“ On však odpověděl: „Amen, pravím vám: Neznám vás.“ Bděte tedy, protože neznáte den ani hodinu.“

Svatý Atanáš Alexandrijský

Tolerančním ediktem v Nikomedii (311) císaře Galéria a Milánským tolerančním dekretem (313) císaře Konstantina Velkého došlo v postavení křesťanů v Římské říši k rozhodujícímu obratu, ale tím i k nárůstu mnoha nových nároků. Křesťané mohli s velkou horlivostí začít budovat své obce, znovu zbudovat zbořené chrámy a léčit značné rány, které způsobila pronásledování.

Právě Konstantin vytvořil pro křesťanskou menšinu příznivou náboženskou politiku a podpořil i to, co v dalších letech vedlo k vnitřním problémům: věrohodnost křesťanského vyznání se stala odvislá od náboženského postoje císaře.

Atanáš – vyznačená cesta

V tomto novém historickém začátku se narodil muž, který byl význačnou osobností křesťanského starověku: Atanáš. Řehoř Naziánský o něm hovoří jako o „sloupu Církve“ a jeho potomci mu dali přídomek Veliký.

Narodil se křesťanským rodičům v Alexandrii v Egyptě r. 295. Získal řecké vzdělání jako žák sv. Antonína (251–356), který žil jako poustevník na okraji pouště. Jako jáhen a soukromý tajemník patriarchy Alexandra se účastnil koncilu v Niceji. Byl to pro něho zážitek, který zformoval celý jeho další život. S velkou vehemencí povstal proti „bezbožnosti ariánů“ a stal se neohroženým bojovníkem za „pravou křesťanskou víru“ (ortodoxní), což poznamenalo jeho další život a vystavilo ho současně tvrdým zkouškám.

Atanáš – biskup v Alexandrii

Když biskup Alexandr r. 328 zemřel, stal se 33letý Atanáš 8. června 328 jeho nástupcem na stolci patriarchy – hlavy katolické církve v Egyptě, Libye a Pentapolis. Přišel v době, kdy

byla egyptská církev ve velice výhodné výchozí situaci. Již v době jeho nástupu bylo v Egyptě 90 biskupství.

V prvních letech po nástupu svého biskupského úřadu se věnoval především vizitacím poustevníků a mnišských společenství. Byl totiž přesvědčen, že křesťanský život mezi pohany může být podpořen jen viditelným a prožívaným svědectvím. Proto viděl jako naléhavou biskupskou úlohu působit misijně mezi pohany a nasazovat nové biskupy jako buňky křesťanského života a svědectví. Tím způsobem získal zpět do Církve mnoho odpadlíků.

Synoda v Niceji (325)

Konstantin získal vítězství v roce 324 vládu nad celým římským impériem a usiloval nejen o politickou, ale i o náboženskou jednotu.

Náboženské různice mezi patriarchou Alexandrem a Ariem z Alexandrie se týkaly vztahu mezi Bohem Otcem a Bohem Synem a měly být vyřešeny císařovým prostřednictvím na synodu v Antiochii (324). Ale Arius odmítl vzdát se svých názorů a nemohl být zbaven klatby, kterou byl postížen v roce 318. Císař se rozhodl, že pozve všechny biskupy říše na velký synod, aby se tato otázka definitivně vyřešila a aby byl opět nastolen náboženský mír a jednotu.

V Niceji se sešlo 318 biskupů z celé říše. Konstantin otevřel zasedání a zůstal na něm jako přisedící a pozorovatel, aby tak zdůraznil naléhavost celé záležitosti a zabránil ostrým potyčkám.

Rozdílná východiska, týkající vztahu Otce a Syna, byla následující:

Alexandrijská škola zdůrazňovala jednotu Kristovy božské a lidské přirozenosti. V Otci je absolutní bytí. Logos (Slovo=Kristus) je od věčnosti plozen Otcem a má své bytí

od Otce. Tento názor zastával i Atanáš.

Antiochijská teologie usilovala o důsledné oddělení božské a lidské Kristovy přirozenosti. „V božství se nic nemůže stát.“ Logos je ve své preexistenci nikoliv plozen, nýbrž stvořen. Toto stanovisko zastával Arius.

Poznamenejme předem, že Konstantinovo působení na církevním poli je značně problematické. Rád si hrál na „spolubiskupa“ a ovládl postupně celý episkopát, jako by biskupové byli jeho úředníci. Požadoval od nich bezpodmínečnou poslušnost, i když zasahoval do ryze vnitrocírkevních záležitostí. Jeho teologické znalosti tomu však neodpovídaly. Pravděpodobně nikdy nepochopil smysl křesťanství a především tajemství vykoupení.

Vůbec nepochopil, že Ariův útok proti božství Ježíše Krista je útokem proti existenční otázce všeho křesťanství. Tím, že Arius učinil z Krista jakéhosi poloboha, popřel samu podstatu křesťanství, podkopal monotheismus a postavil křesťanství do jedné roviny s pohanskými kulty a mystérii. Ariánství znamenalo návrat k pohanství a o tom Konstantin neměl tušení. Napsal biskupovi do Alexandrie: „Promyslel jsem vznik a předmět vašeho sporu a dospěl jsem k přesvědčení, že tu jde jen o nicotnost. V žádném případě vaše záležitost neopravňuje k takovému nářku!“

Když se teologický vztah mezi Bohem Otcem a Synem

jevil na synodu neřešitelný, byl nakonec navržen termín „soudopodstatný“ (homouousios), který Atanáš používal již dříve, ale který teprve nyní dostal hlubší význam.

Výsledkem byla formulace, která představuje tzv. nicejské vyznání víry: „... který se zrodil z Otce přede všemi věky, Bůh z Boha, světlo ze světla, pravý Bůh z pravého Boha, zrozený, nestvořený, jedné podstaty s Otcem ...“

Toto vyznání přijali a podepsali všichni kromě Aria a několika jeho spojenců, někteří ovšem také s odporem.

Dozvyky Nicey – Atanášovo první vyhnanství

Ale již záhy po synodu bojoval Arius a jeho spojenci dále za své teologické pojetí. Patřil k nim i biskup Eusebios z Nikomedie, který odvolal svůj souhlas s nicejským vyznáním. Konstantin hodnotil jeho postoj jako odpad od Církve a vyhnal ho do Galie.

Ale již za tři roky změnil císař svůj názor. Povolal ariánského biskupa zpět a ustanovil ho dokonce svým poradcem. Tím získalo ariánství na císařském dvoře velký vliv a to bylo rozhodující pro další vývoj.

Biskup Eusebios věděl, že Konstantin nemůže vystoupit proti nicejskému vyznání, ale připravil proti němu jako bojové opatření rozhodující vnitropolitický krok. Pokusil se pomluvami očernit u císaře všechny vedoucí osobnosti, které zůstávaly věrné pravé víře. Na synodu v Antiochii (331) byli vedoucí biskupové, kteří zastávali jiný názor, zbaveni úřadu a poslání do vyhnanství. Mezi nimi byl také biskup Atanáš, který se s velkou rozhodností zasazoval za vyznání z Nicey. Pro svou velkou výmluvnost byl ariány obviněn, že ruší náboženský mír a sleduje pouze vlastní zájmy. Byl dokonce obviněn z vraždy melchitského biskupa Arsenia, protože se připojil k vyzná-

ni z roku 325. Jiné biskupy prý dal zmrskat a zneuctil kalich používaný při liturgii.

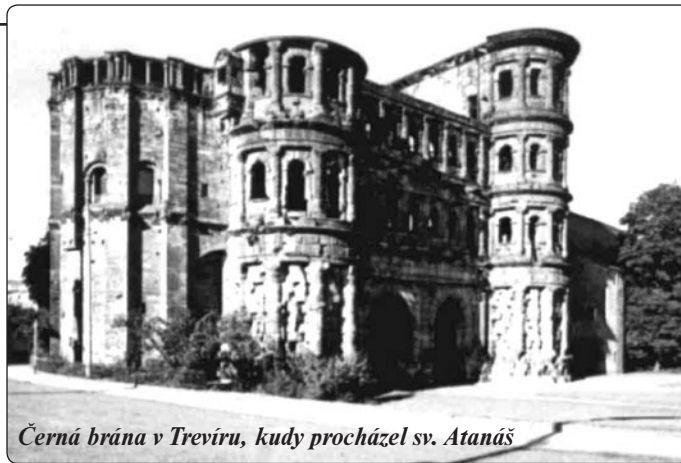
Císař Konstantin, který pozval biskupy na slavnost posvěcení chrámu Božího hrobu do Jeruzaléma, chtěl případ biskupa Atanáše vyjasnit na synodu v Tyru (335). Jelikož zde ariánští biskupové měli velkou početní převahu (egyptští biskupové vůbec nebyli pozváni a byli odkázáni), byl Atanáš bez milosti odsouzen a poslán do vyhnanství.

Atanáš měl sice možnost setkat se osobně s císařem a požádat ho o spravedlnost. Ale císař nerozhodl okamžitě, nýbrž pozval účastníky synodu z Tyru do Cařihradu. Tam se však objevilo jen několik ariánských biskupů a ti dokonce obvinili Atanáše z velezrady: měl sabotovat dočasně obilí z Egypta pro hlavní město. Císař mohl za to uložit i trest smrti, ale místo toho vyhnal Atanáše do Trevíru.

Důvody, proč Konstantin všechna obvinění blíže nevyšetřil, spočívají pravděpodobně v tom, že si velice přál mít v říši a v Církvi konečně mír.

Rehabilitace Aria

Pod silným vlivem ariánských biskupů pozval císař v listopadu 334 Aria na císařský dvůr a ten využil této příle-

Černá brána v Trevíru, kudy procházel sv. Atanáš

žitosti k tomu, aby vyložil císaři své vlastní vyznání víry, přičemž sporné body chytře obešel. Císař nabyt přesvědčení o Arioově pravověrnosti a požádal o jeho rekongiaci na ohlášeném synodu v Tyru (335). Arius měl zde před císařem být slavnostním církevním aktem opět uveden do kněžské služby. Arius však ještě před synodem zemřel.

Dědictví Konstantina Velkého

Smrt císaře (337) umožnila ariánům dále upevnit své postavení. Východní část říše připadla jeho synu Konstanciovi, který byl ariánského smýšlení. Ale k údivu všech povolal nový císař z vyhnanství Atanáše a ostatní vyhnané biskupy zpět do vlasti.

Atanáš se setkal s císařem při několika příležitostech a nebylo mezi nimi žádného napětí. Protože však všechna biskupství byla mezitím obsazena a navrá-

tivší se biskupové se chtěli vrátit i na svá sídla, docházelo k mnoha sporům a nepokojům.

Skupina kolem Eusebia tvrdila, že opětovné nastolení Atanáše na biskupský stolec je podle církevního práva nepřipustné, protože byl na synodu v Tyru právoplatně sesazen. Toto rozhodnutí prý císař nemůže zvrátit.

Biskup Eusebios o tom uvědomil i biskupa Říma a žádal, aby na synodu byl definitivně vyřešen Atanášův případ (aby bylo rozhodnutí z Tyru potvrzeno).

Druhé Atanášovo vyhnanství

Ve zmátcích té doby dosadili ariáni svého biskupa do Alexandrie. Protože tehdy měl lid právo volit svého biskupa, narazilo toto rozhodnutí na velký odpor církevních obcí. Nově jmenovaný biskup musel být přiveden do města pod vojenskou ochranou

(339), přičemž došlo k nepokojům, které si vyžádaly i lidské životy. Atanáš musel za této situace ustoupit násilí a znovu opustit biskupské sídlo.

Papež svolal synod do Říma, aby se vyjasnila po právní stránce situace v Alexandrii. Eusebiovi přívrženci odmítli účast s odůvodněním, že o tom již rozhodl východní synod. Papež byl touto událostí naopak posílen v přesvědčení, že je nezbytné jednat na římském synodu (341–341). Po obšírném šetření dospěli účastníci k závěru, že Atanáš je pravoplatným biskupem Alexandrie.

I když papež poslal východním biskupům naléhavý dopis, musel Atanáš nadále zůstat na Západě a mohl se svými věřícími v Alexandrii udržovat pouze písemný styk.

Ariáni vystoupili s rozhodností proti vyznání z Nicey a proti jeho vyznavačům a získali si podporu východního císaře Konstancia. Pravověrní křesťané vyznávali Kredo z Nicey a měli podporu západního císaře Konstance. Ten vyvinul tlak na svého bratra, aby zastavil pronásledování pravověrných biskupů. Jelikož se při tom uvolnilo biskupské sídlo v Alexandrii, poslal tam opět Atanáše.

Třetí Atanášovo vyhnanství

Po politických zmátcích se stal Konstancius pánem celé říše (350–361). Papež žádal o vysvětlující synod svolaný do Arles (353). Synod však Atanáše opět odsoudil a ten byl z Alexandrie vyhnán potřeť. Musel prchat před vojáky a utekl se na poušť k mnichům. Během dalších pěti let psal listy z vyhnanství, ve kterých podrobil ariány nelitostnému soudu, odhaloval jejich intriky a nazval Konstancia „předchůdcem Antikrista“. Přitom povzbuzoval věřící svých obcí, aby zachovali věrnost nicejskému vyznání víry.

Ke změně situace v církvi mohla pomoci jen radikální politická změna v říši. Zdálo se, že

se tak stane po smrti Konstancia v roce 361. Ale jeho nástupce Julián (361–363) provedl nepochopitelný obrat zpět k pohanskému náboženství. To vedlo k mnoha konfliktům a novopohané očekávali, že budou moci opět křesťany pronásledovat.

Smrtí císaře Konstancia ztratili ariáni politickou podporu, takže všude opět nastoupili nicejští biskupové a mohli posílit své obce ve víře. Na Západě se provincie v Galii stala rozhodným centrem pravověrnosti a na Východě to byla Alexandrie, kam se Atanáš vrátil od egyptských mnichů po nástupu Juliána.

Prvním cílem za této situace byla obnova jednoty víry. Kdo byl ariánem, byl po patřičném pokání opět přijat do církevního společenství. V Antiochii tomu tak bylo až po velkých těžkostech, protože zde vznikla mezitím tři různá seskupení. Atanáš se pokoušel smířit alespoň dvě z nich. Unáhleným obsazením biskupského stolce vzniklo tzv. „antiochijské schizma“, které rozdělilo i křesťany a obtížilo na dlouho vztahy mezi Východem a Římem. Atanáš nebyl schopen toto rozdělení překonat.

Za Juliánova nástupce došlo mezi ariány k rozkolu a zdálo se, že konečně dojde k slibnému míru.

Od r. 366 již Atanášovo působení nic nenarušovalo. Tento statečný muž, který po celou dobu neohroženě bojoval za čistotu víry, přežil všechny své odpůrce a zemřel jako velká postava Církve 2. května 373 v Alexandrii.

O jeho hrobu není dnes nic známo, ale Atanáš se stal nesmrtelný mnoha spisy, knihami a dopisy a svými teologickými náhledy. Hájil s velkou statečností práva Církve proti útokům císaře a ariánských biskupů a zachoval neochvějnou věrnost vyznání víry z Nicey.

Podle *Vobiscum* 02/02
zpracoval -lš-

Umírat v Pánu

1. Smrt křesťanů

Začnu osobní vzpomínkou: jako mladý cisterciácký mnich měl jsem to potěšení, že jsem žil v blízkosti tehdejšího seniora kláštera prof. Hermanna Watzla, který byl mužem spíše plachým. Velmi jsme si rozuměli. Pracoval v klášterním archivu. Jako pomocník tohoto 86letého muže jsem mohl pozorovat, jak mu ubývá sil, pomalu, ale vytrvale. Nejdříve ušel jen malé úseky, jen do kostela na mši svatou, pak už nemohl opustit svou celu; následoval život jen na lůžku a jistota, že se blíží konec. My mladí jsme se u něho střídali v nočních bděních, Pro mě to bylo úžasně dojemné, jak celé společenství kláštera doprovázelo toto umírání. Lidská péče, to byla samozřejmost. Ale především loučení v těch posledních chvílích. Všichni jsme se shromáždili, když ještě při vědomí přijímal svátosti umírajících. Denně jsme mu přinášeli svaté přijímání. A pak přišel smrtelný zápas. Zazvonil klášterní zvon a my jsme se všichni seběhli k lůžku umírajícího. Tlačili jsme se v malém pokoji a všichni na kolenou jsme se modlili modlitby za umírajícího: *Proficiscere anima de hoc mundo. Odejdi, duše, z tohoto světa ve jménu Boha, všemohoucího Otce, který tě stvořil, ve jménu Ježíše Krista, Syna živého Boha, který za tebe trpěl, a ve jménu Duchu Svatého, který byl na tebe vylit... Dnes je ti v pokoji připraveno obydlí v nebeském Jeruzalémě. A pak vydechl naposled; bylo to 13. listopadu 1986, na svátek všech svatých našeho řádu. Byl to pro mne první a proto nejpůsobivější zážitek křesťanského umírání. *Blahoslavení mrtví, kteří v Pánu umírají* (Zj 14,13). Budu ve vyprávění pokračovat, protože péče Církve o umírajícího tím není vyčerpána, nýbrž jeho smrtí nabývá nových rozměrů. Pod-*

le Mt 25,31–49 a Tob 1,16–18 zná křesťanský životní postoj tyto skutky tělesného milosrdenství: „Sytit hladové, přijímat pocestné, nahé odívat, navštěvovat nemocné a uvězněné a pohřbívat mrtvé. My jsme našeho P. Hermanna umyli a oblékli: jakou důstojnost získá poznovu neduživé tělo, když je oblečeno do řádového roucha! Pak následovalo vystavení v kapli mrtvých, bdění u zesnulého, při kterém jsme se my mniši střídali co hodinu, pak byla sloužena zádušní mše svatá. Nade vším ležela vážnost a radost. Pohřeb mnicha je obzvláště slavnostní. Přenesli jsme ho do klášterního kostela za zpěvu *Libera me, Domine, de morte aeterna*, následovalo slavnostní Requiem, rozloučení a přenesení na hřbitov. Podle našeho cisterciáckého ritu jsme všichni klečeli u otevřeného hrobu a modlili se třikrát: *Domine, miserere super peccatorem - Pane, smiluj se nad hříšníkem!* Při návratu do kostela opat ještě jednou poklekne před oltářem a modlí se tzv. Absoluci, naléhavou prosbu za očistění duše zemřelého od hříchu a za jeho přijetí do nebe. Všechno velice slavnostní. Tak slavnostní, že jeden jezuita, který byl jednou přítomen jednomu našemu pohřbu, po dlouhém dvouhodinovém obřadu prohlásil uštěpačně: „Vy to tedy oslavujete řádně, když se jednoho zbavíte!“

Ve všech kulturách je smrt a pohřeb obklopen rituály a symbolickými úkony. Mým záměrem je všimnout si teologického základu této problematiky, neboť základem autentické katolické spirituality je autentická katolická víra.

Kde to jde s vírou z kopce, tam spiritualita zakrní a liturgie se banalizuje. Lex orandi se zakládá na lex credendi. Když se někde např. i místo pohřbení bohoslužby slova slaví „bohoslužba zmrtevýchvstání“, mu-

síme se pořadatele takové podívané zeptat: Jak je to s tvou vírou ve vážnost smrti a soudu? Nacházíš skutečně ve Zjevení zdůvodnění takového optimismu, že chápeš smrt jako takřka automatismus dalšího života, nezávisle na hříších zemřelého? A nakonec se musíme ptát i po antropologii, která stojí za takovými liturgickými vynálezy. Čím je pro tebe lidské tělo, jehož zbytky leží před tebou v rakvi, že můžeš přiřknout zesnulému okamžitě plnoprávné zmrtevýchvstání?

Hans Urs von Balthasar má pravdu, když píše, že eschatologie je „barometr“ v teologii: „Z ní vznikají ony bouře, které celou zemi teologie strašně ohrožují: pustoší anebo osvěžují.“ Dogmatickou víru Církve stavíme v každém případě na eschatologii. Předpokládáme tak jako základ víry, že člověk má nesmrtelnou duši, která se při smrti oddělí od hmotného těla, a po této smrti ihned následuje individuální soud, který rozhodne o „mezistavu“ do posledního soudu, jak potvrzuje Benedikt XII. ve slavné bule z roku 1336. Předpokládáme zde také, že existuje smysluplné sdílení milosti v Církvi, moc přimluvy a oběti, tedy výměna mezi nebem a zemí, ale také mezi zemí a očištěním. A konečně předpokládáme, že Kristovo vykoupění je v každém ohledu univerzální a týká se každého člověka: *Bůh chce, aby všichni lidé byli zachráněni* (1 Tim 2,4). Součas-

PENÍZE NA VYNUCENÉ POTRATY A STERILIZACI

Pod pláštíkem rozvojové pomoci jsou financovány také programy, které plánují nucené potraty a sterilizaci v zemích třetího světa. Prezident USA proto odmítl přispět požadovanou částkou 34 mil \$ na tyto programy s odvoláním na zákony své země, které podporu takových programů zakazují.

Několik dní nato, co americký prezident oznámil, že peníze z USA pro UNFPA pro programy nazvané „Rodinné plánování“ a „Reproduktivní zdraví“ byly zastaveny, rozhodla se Evropská komise v Bruselu, že sama tuto mezeru pohotově zaplní příspěvkem 32 mil €. OSN tyto programy aplikuje ve 142 zemích a vydala na ně zatím 5,6 miliard \$. Komisař Paul Nielson kritizoval amerického prezidenta a ujistil, že chybějící prostředky budou uhrazeny z Evropské unie. Z těchto prostředků jsou podporovány také drastické protipopulační programy v Číně.

MUSLIMOVÉ V EVROPĚ

Muslimské sdružení v Itálii žádá italskou vládu, aby dala odstranit z veřejných škol a nemocnic všechny symboly křesťanství, jako jsou kříže, obrazy Madony a svatých. Pokud vláda nevyhoví, hodlají se muslimové obrátit na soudy. Na tento požadavek reagoval Jan Pavel II. v promluvě k Anděl Páně a vyzval věřící, aby trvali na symbolech víry i v sekularizované společnosti.

Aspekty křesťanské kultury pohřbívání

Křesťanské „Ars moriendi“ zní: *Žijeme-li, žijeme v Pánu, umíráme-li, umíráme v Pánu. Ať tedy žijeme nebo umíráme, patříme Pánu* (Řím 14,8). Tak vyjadřuje svatý Pavel životní postoj křesťana, který vychází z jeho víry, že má účast na Kristově smrti a zmrtvýchvstání. Mohli bychom mluvit o určitém druhu ignaciánské „indifferentie“, která na jedné straně klidně přijímá život a jeho námahy bez nepřirozeného způsobu touhy po smrti nebo únavy životem; na druhé straně dává radostnou jistotu, že smrt není konec, nýbrž přechod. Svatý Martin z Toursu vyjádřil tento životní postoj ve svém místě umírání v Langres, když říká: „Mortem non timeo, vivere noc recuso!“ – Ze smrti nemám strach, ale také se nezdráhám dále žít.

Protože eschatologická naděje tvoří podstatu křesťanské víry, není divu, že již v rané Církvi znají křesťané „obřad přechodu“ pro umírající. Liturgická věda nám říká, že v žádném církevním kulturním konání není „cítit tolik kontinuity jako v obřadu kolem umírání a pohřbívání

ni křesťana“. Jedná se zde v helénistickém prostoru o konání, které přejímá pohanské úkony a křesťansky je přetváří. Tak se vyvíjí něco jako „refrigerium“, hostina k počtě zemřelého, eucharistická slavnost za mrtvé.

Křesťanské vědomí umírání a smrti je v prvním století silně oplodněno kultem mučedníků: den úmrtí mučedníka platí za jeho „dies natalis“, „narozenniny“ pro vzkříšení, a obec ho oslavuje každý rok mší svatou, je to pro celou obec svátek, analogický velikonoční neděli. Čtou se akta o umučení: protože snášel Kristova muka, je jisté, že má účast na Kristově nebeské slávě, jak říká Lukáš 23,34: „*Ještě dnes budeš se mnou v ráji!*“ Ale i hrob se stává pomníkem naděje na zmrtvýchvstání. Věřící ho navštěvují, modlí se zde, dotýkají se ho rouškou, kterou si přinášejí z domu.

Zachovala se nám již z raných dob přímluva za mrtvé, důležitým dokladem je vidění sv. Perpetui v „Passio Perpetuae et Felicitatis“. Perpetua podstoupila mučednictví 7. března 203 a předtím měla ve vězení vidění o svém malém bratru Dinikratovi, který záhy zemřel na rakovinu tváře, jak trpí velká muka. Per-

petua vidí sedmiletého bratříčka s rakovinou na obličejí, jak žízni, ale nemůže se napít z příliš vysoké položené nádoby. Sen má za následek, že Perpetua za svého bratra naléhavě prosí, a může pak vidět v druhém vidění, že se osud zemřelého zcela změnil: „Viděla jsem místo, které jsem viděla již předtím, a Dinokrates byl čistě oblečen a svěží; po jeho ráně zbyla nyní jen jizva; jíмка s vodou snížila svůj okraj až k jeho ústům a on z něho stále pil...“ Probudila jsem se: tu jsem pochopila, že byl vysvobozen ze svého trestu.“ Tento text je ještě poznamenán pohanskými představami o onom světě, ale je velmi významný pro rozvoj učení o očistci, jak bylo pak formulováno na koncilech v Lyonu, Florencii a nakonec v Tridentu. „Locus refrigerii, lucis et pacis“ – místo občerstvení, světla a pokoje je spolupodmíněné modlitbami a obětmi věřících, jmenovitě jejich dobrými skutky. Neboť dávat almužnu je ve svém výsledku právě tak účinné přímluvné dílo jako slavení Eucharistie. Ve 14. století dochází k vlastní koncentraci křesťanské zbožnosti na umírání, která pak poznamenává až dodnes naši liturgii a spiritualitu.

Významné jsou zde dva důvody: na jedné straně vývoj církevního učení o tom, co se děje v okamžiku smrti, které vstupuje hlouběji do povědomí bulou „Benedictus Deus“ z roku 1336. V ní prohlašuje cisterciácký papež Benedikt XII., že duše svatých ihned po smrti „mox post mortem“ vidí a požívají „božskou bytost bezprostředně nezahalenu jasně a otevřeně“. Není tu tedy nějaké neurčité čekání „pod oltářem“ (Zj 6,9) až do posledního soudu, jak se domnívala patristika na Východě až do rané scholastiky, nýbrž osobní soud nad duší následuje bezprostředně po smrti. Tím se stalo pro spiritualitu jasným: hodina smrti je rozhodující okamžik lidského života. V 16. století byla připojena k biblickým

ně však všeobecná spásná moc Kristova „nepřehraje“ svobodnou vůli člověka, nýbrž aktualizuje se ve svobodném přijetí skrze víru (Řím 1,17; Gal 3,11) a v zachování příkázání (Jan 14,21; 2,4; 3,24).

Liturgie vyjadřuje víru. Je to velký rozdíl, zda jako doprovod těžce nemocného a umírajícího jsme přesvědčeni, že jsme ve smrti přítomni „procesu zničení“, jak nás chtějí mnozí přívrženci „teorie totální smrti“ poučit, nebo jsme svědky nového zrození, které nás vyzývá ve správném rytmu spolu s umírajícím dýchat, spolupracovat a vytvářet přítom duchovní úlevu: svou přítomností, tím, že držíme ruku umírajícího, svou modlitbou za něho a konečně svátostným příslibem vykoupění ve zpovědi, pomazání nemocných a ve svátostném pokrmu na cestu.

Kde se vytratí víra ve vážnost hříchu a tedy i ve vykoupění, v nesmrtnost duše a v moc přímluvy, tam vznikají ty nejpestřejší, nejdobrodružnější pohřební rity: od spásně optimistické naivity až po nihilistickou frašku! Především však je to znevážení toho úděsně krásného, co se nám podle naší víry ve smrti slibuje: setkání s Pánem jako Soudcem, očišťující oheň, nebe, nebo peklo. Vyplatí se proto podívat se na katolickou kulturu umírání a pohřební liturgii, abychom lépe pochopili základy naší víry, které jsou v ní vyjádřeny, neboť naše víra má hluboce eschatologické ražení, zakládá se na přesvědčení, že Kristus *vstal jako první z těch, kteří zemřeli* (1 Kor 15,20), a otevřel nám bránu k věčnému životu. Celá „smuteční“ liturgie Církve je oděna a prozářena tímto světlem víry a naděje a neztrácí nic na své vážnosti, která na člověka padá ze smutku a ze smrti. Podívejme se na specifickou nádhru křesťanského umírání z hlediska liturgie, abychom z toho vytěžili důsledky pro křesťanský způsob života.

MODLITEBNÍ OFENZÍVA JAKO ODPOVĚĎ NA BUDDHISTICKÉ RITUÁLY

Ve Štýrském Hradci v Rakousku si dali sraz tibetští buddhisté spolu s dalajlámou. Na programu jejich setkání jsou také určité rituály, které jsou spojeny s vyvoláváním temných sil. Biskup Egon Kappellari varoval předem věřící před účastí na těchto obřadech. Jako odpověď na rituál „kakachakra“ konaly se na různých místech města vytrvalé modlitby.

Věřící přitom zdůraznili, že jejich akce není namířena proti buddhistickým věřícím, ale proti temným silám, které je drží v područí. Odborníci na východní religiozitu upozornili veřejnost, že sám dalajláma je ve stálém styku s temnými silami. Rituály, které 22. října buddhisté praktikovali, jsou zaměřeny k mobilizaci sil proti příslušníkům jiných vyznání.

veršům v modlitbě Zdravas Maria druhá část, ve které prosíme Matku Boží o přimluvu „nyní i v hodinu smrti naší“. Tím bylo biblické rozjímání první části spojeno s osobní prosbou a růženec se vyvinul jako prosebná modlitba.

Zbožná smrt se stala středem pozornosti ve 14. století ještě z jednoho důvodu, totiž ve velké nouzi v důsledku morových ran a epidemií. Smrt se stala povázhlivě všudypřítomná, takže ji bylo třeba křesťansky zvládnout. Z obou těchto pramenů čerpá látka literatura na téma „ars moriendi“, umění dobré smrti. Tak píše v roce 1434 vídeňský městský farář Tomáš Peutner ve své knížečce „O umění spásného umírání“: „Není většího skutku milosrdenství, než pomáhat duchovně nemocnému člověku v jeho poslední potřebě dosáhnout spásy.“

Umění spásné smrti se obrací k rozvíjejícímu se měšťanstvu a ovlivňuje duchovní kulturu pozdního středověku. V té době ovládá myšlenka na smrt všechny životní projevy: hospodářské krize při přechodu na novodobé ziskové hospodářství; panské a cechovní řády, válečná tažení, cestování, zvláště na moři, epidemie a morové rány: od r. 1326 do 1500 je možno napočítat 75 morových roků. Tak ovládl strach před náhlou a nenadálou smrtí všechny životní stavy a vládlo všeobecné přesvědčení, že mravní chování během života rozhoduje v hodině smrti o věčném osudu. Kněží usilovali o to, aby i zdraví byli připraveni na svoji poslední hodinu, proto kázali od konce 14. století dominikáni a františkáni často o posledních věcech, proto psali slavní teologové té doby návoody o umění spásné smrti. I Martin Luther napsal 1519 slavnou „Řeč o přípravě na smrt“.

V některých příručkách o „Ars moriendi“ se zvláště hovoří o roli „přítele“, který se na rozdíl od příbuzných a sousedů nezajímá tolik o dědictví, jako

spíše o duchovní blaho umírajícího. Umírajícímu má být zajištěna nejen péče o duši, ale také proces komunikace s přítelem, který ho přivádí k takovým rozhodnutím, jež vedou ke spáse. Je zde popisováno takové jednání, které na základě křesťanské víry staví umírajícímu před oči jeho vlastní duchovní stav a vede ho na základě křesťanské víry k takovému rozboru, aby se před ním otevřel horizont naděje. Protože „amicus“ nemusí být nutně kněz, rozvíjí se náboženská kultura umírání, která daleko překračuje svátostné obřady. Mnoho z toho, co dnes znovu objevuje moderní doprovod umírajících, bylo zformováno již zde.

Tridentský „Ordo Commendationis Animae“ z roku 1614 obsahoval množství modliteb sebeodevzdání, vyzvání Matky Boží a andělů, litanie k svatým, modlitby pro okamžik, kdy duše opouští tělo, o čemž panovala představa, že o duši zápasí anděl s ďáblem. Archanděl Michael patří k obzvláštním průvodcům duše na cestě do věčnosti. Tento obřad byl obnoven

na 2. vatikánském koncilu. Najdeme ho v latinském vydání rituálu pomazání nemocných pod jménem „Ordo Commendationis Morientium“.

Slavnost pomazání nemocných

Podívejme se na liturgický vývoj pomazání nemocných, svátosti, která má umožnit „umírání v Pánu“. Biblické místo, o které se tato svátost opírá, není pouze úryvek Jak 5,14n, který protestantská reformace přirozeně odmítla a kde se hovoří o tom, že *kněží církevní obce se mají „modlit nad ním a mazat ho olejem ve jménu Páně: modlitba spojená s vírou zachrání nemocného, Pán ho pozdvihne, a jestliže se dopustil hříchů, bude mu odpuštěno*. Jiným biblickým místem je Mk 6,13. Zde se hovoří o tom, že apoštolové se vydali na cesty, *hlásali, že je třeba se obrátit. Vyháněli mnoho zlých duchů, pomazávali olejem mnoho nemocných a uzdravovali je...* Svědectví Otců z prvních století jsou četná. Jsou to svědectví o slavnostním svěcení olejů k uzdravování a posilování. Tak např. v Tradi-

tie Apostolica z r. 215 píše o tom sv. Hippolyt. Olej byl univerzální prostředek proti nemocem. Dogmaticky zajímavější jsou výroky u Origena, Jana Zlatoústého a jiných Řeků, kteří navazují přímo na Jak 5,14n a hovoří o odpouštění hříchů skrze pomazání. Papež Inocenc I. († 417) píše s odvoláním na Jakubův list biskupovi v Gubbii a potvrzuje, že:

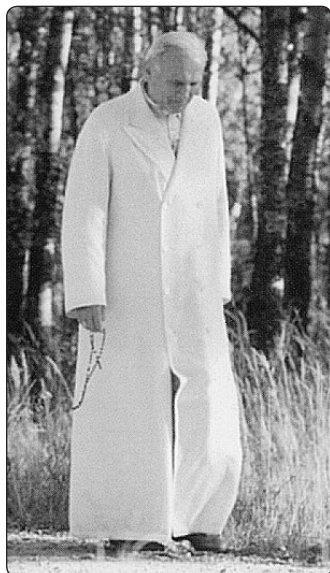
1. Existuje pomazání, které se uděluje pouze nemocným.
 2. Olej světi slavnostně biskup.
 3. Biskup povoluje kněžím, aby udělovali pomazání. Slavnostně zde také stojí potvrzeno, že olej mohou používat všichni křesťané „k pomazání ve vlastní potřebě nebo v potřebě jejich blízkých“.
- Toto místo dnes vyvolává diskuse, protože se v důsledku nedostatku kněží uvažuje o tom, zda mohou poslední pomazání udělovat i jáhni a laici. Učitelství úřad to právem odmítá, protože v oné době platil olej za univerzální léčebný prostředek proti nemocem, ať už byl posvěcený nebo ne. Až do karolínské doby směl být olej nemocných používán také jako lék. Podle Heriberta Vorgrimlera je jisté, že v následujících stoletích již pomazání praktikovali pouze kněží (presbyteroi; Jak 5,14). V raném středověku začíná teologická reflexe o svátostech a dochází k jejich přejmenování. Protože nemoc je v této době vždy ohrožením života, vyvíjí se myšlenka „posledního pomazání“ (extrema unctio). Tento termín použil poprvé Petrus Lombardus, pak Tomáš Akvinský. V pomazání se nyní vidí jakýsi druh závěrečného životního pokání. Tomáš argumentuje, že zde je duše léčena od slabosti, kterou si přivodila hříchem (i když byl svátostně odpuštěn). Tato slabost ubírá sílu k věčnému životu. Důsledkem je praxe, že pomazání se uděluje až ve chvíli, kdy se očekává konec života. Koncil ve Florencii definitivně nazval pomazání nemocných „poslední pomazání“.

(Pokračování příště)
Překlad -lš-

Rok XXV. petrské služby, Rok růžence

„Uslyšel jsem ten večer po kázání skrze tyto zvony, předtím němé a samotářské, zaznívat sladký pozdrav Marii, zatímco obyvatelé, kteří se vraceli domů, zpívali růžence a rozcházeli se do sousedních míst...“ Tak popisuje Bartolo Longo v roce 1875 prostou a horlivou každodennost pompejského lidu v předvečer mimořádné mariánské epopeje, která měla proměnit tvář tohoto ubohého cípu krajiny pod Vesuvem. Byla to každodennost zcela přirozeně a vnitřně ponořená do víry. Tato víra ji utvářela a každému soumraku zde dala dech modlitby, která byla poděkováním

a rozloučením. Bylo to jako rodinné „dobrou noc!“ nebeské Mamince, která tak zázračně a s něžnou pozorností pečovala o své děti, které k ní přicházely unavené a upocené z práce na polích.

Dnes, více než po 125 letech jako by znovu nabylo klima oně vlně modlitební horlivosti v den zcela petrský a mariánský, jakým byl 16. říjen 2002, počátek XXV. roku pontifikátu Jana Pavla II. Den slavený pod pečlivým pohledem Panny, která byla přenesena s korunou v ruce ze svatyně v Pompejích na Náměstí Svatého Petra právě pro tuto příležitost. Byl to den, kdy

jsem viděl podpis na apoštolském listu „Rosarium Virginis Mariae“, který Svatý otec ohlásil na sklonku měsíce září. Tento den poznamenal začátek Růžencového roku, během kterého věřící budou doprovázet den co den kroky Jana Pavla II. s růžencem v rukou.

Rok mariánské každodennosti

Tak začal s Marií XXV. rok pontifikátu. Nebude to rok slavnostních akcí ani mimořádných oslav. Bude to rok mariánské každodennosti. Papež volá všechny křesťany, aby následovali pilné venkovany z Pompejí v 19. století, kteří učinili z růžence svůj vlastní každodenní „dolce canto“, svého vlastního „domácího společníka“. Zve je, aby dali bouřlivému rytmu dne pravidelný tep modlitby. Aby přetvořili víchř frenetického života ve vánek odměřovaný modlitbou.

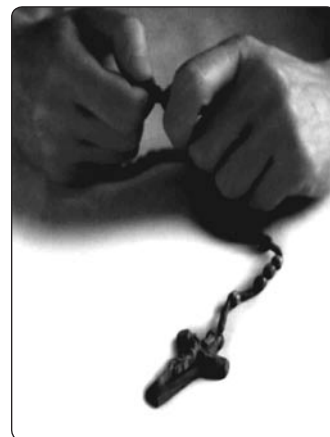
Každá stránka kalendáře víry bude ode dneška intenzivní sborové „Ave Maria“. To je to, co žádá Jan Pavel II., když se chystá, aby dovršil čtvrt století u kormidla bárky Petrovy. Pětdvacet let, jejichž rytmus udává tep srdce vášnivě mariánského. Je to srdce, které již dva týdny po zvolení na Petrův stolec v modlitbě Angelus Domini 29. října 1978 dalo věřícím slyšet svůj horoucí vnitřní tlukot: „Růžence je moje zamilovaná modlitba, modlitba obdivuhodná! Naše srdce může zahrnout do těchto růžencových desátek osobní osudy a osudy bližního a obzvláště těch, kteří jsou nám nejbližší a leží nám na srdci. Tak tato prostá modlitba růžence nabývá rytmus lidského života.“

Mariánský růžence bude mírou času, který nás dělí od příštího 16. října 2003. Budou to jeho zrna jako „semena“ naděje zasetá do brázd každodenních dějin příliš často nezavlažených životodárnou vláhou. „Sladký řetěz, který nás spojuje s Bohem,“ podle sugestivního vyjádření Barto-

la Longa. Růžence je tím místem, kde se mohou znovu sekat nebe a země. Je to „místo“ blízké, domácí, rodinné, tak jako právě zoraná pole a chudé, dnes již stržené tehdejší příbytky v Pompejích, kde pokorní nádeníci se modlili růžence s úsměvnou a vytrvalou vírou mariánského lidu.

Růžence žijící podél cest světa

A tento Petrův nástupce, který učinil ze zasvěcení Totus tuus každodenní litanii srdce, se sám stal živým „Růžencem“ na cestách světa. V těchto letech neo-hroženého pontifikátu učinil ze své služby „růžence“, jehož „zrna“ hojně procházejí mezi prsty dějin. Jsou to obrazy, gesta, slova, emoce, které utvářejí dlouhou pouť po stezkách světa, vykonanou kroky Pastýře s duší prosebníka. Dvacet pět let se jako jeden velký růžence sbíhá v Kříži Kristově. Právě v kříži neseném s trýznivým utrpením zakusil Jan Pavel II. prozíravou něžnost mateřské ruky Panny Marie. Dotýkal se s tajemnou výmluvností víry hlubin milostí, které tryskají z každodenního odevzdání do bezpečné náruče svatě Panny.

Protože růžence je modlitba bezbranných a slabých. Ale je také modlitbou zanícených a nebojácných. Právě když v roce 1875 naslouchal Bartolo Longo zpěvu chvály lidu, který si „tykal“ s nebem, rozhodl se zahájit „růžencovou kampaň“. Byla to první jiskra, od které se vznítil požár mariánské zbožnosti v Pompejích a přetvořil toto zpusťované údolí na mariánský maják pro celý svět. Také Jan Pavel II. se stal bezbranným a odvážným poutníkem růžence, odhodlaným projít XXV. rok pontifikátu ve společnosti Panny Marie a všech lidí, kteří se naučili měřit kroky každodennosti zrnky růžence.

L'Osservatore Romano
18. 10. 2002

PAPEŽ JE NÁPADITÝ MUŽ

Kolínský kardinál k apoštolskému listu Jana Pavla II. Rosarium Virginis Mariae

Papež je přece jen velice nápaditý muž. Ve 24. výročí své volby 16. října zahájil Rok svatého růžence, který potrvá až do jeho stříbrného papežského jubilea.

K tomu nám daroval skutečně velkolepý list o růženci, ze kterého je hned zřejmé, že zde píše nikoliv teoretik, nýbrž, jak papež poznamenává, někdo, kdo se od dětství zabývá růžencem. Chápe svůj list Rosarium Virginis Mariae jako pokračování svého prvního apoštolského listu v novém tisíciletí Novo millennio ineunte. Tam říká výslovně: Cesta Církve do nového tisíciletí a v novém tisíciletí je svatost.

To znamená, že je třeba znovu odhalit pedagogiku svatosti, která spočívá v tom, rozjímat o nade vše láskyhodné Kristově tváři. Cestou k tomu je růžence. V růženci rozjímací o Kristově tváři současně očima a srdcem té, které mu byla vždy nejbližší, totiž Panny Marie. Podstata růžence je v tom, dát se vést Marii po stopách Ježíšových.

Teutonský blud

Konec jednoho tabu

Kdo je Karl Rahner? Syn Hegelův a vnuk Lutherův. Může ho adoptovat i svobodné zednářství. Jeho teologie činí z křesťanství nejen nudnou záležitostí, ale čí- ní ho docela zbytečným.

Karla Rahnera po pravdě de- maskuje prelát Theobald Beer a Alma von Stockhausen.

„Kdo se dnes ještě odvo- lává na Karla Rahnera?“ ptal se Hans Urs von Balthasar po 2. vatikánském koncilu, na kterém se Rahner díky protekci ně- kolika kardinálů vyšplhal na po- zici nejvlivnějšího „peritus“ (od- borný poradce).

Ovšem když Rahner v roce 1984 umíral, osvojila si již ce- lá generace teologů jeho smýš- lení. A již 1963 mohl napsat Herbert Vorgrimler, jeden z je- ho nejbližších spolupracovníků: „Dílo Karla Rahnera významně ovlivní teologii 21. století.“

Prelát Theobald Beer však rozbíjí Rahnerovo tabu. Hovoří v souvislosti s Rahnerem o blu- du, který je třeba překonat, zní pro leckoho jako rouhání. Na ně- meckých univerzitách je kritika Rahnera nepřijatelná. Ale prelát Beer se zabývá jeho myšlením tak důkladně, že se gigantomanií teutonského ducha nedává ovliv- nit. Beer se narodil v roce 1902, studoval ve Freisingu, v Insbru- cku a v Paříži, byl farářem v Lip- sku, kde poznal evangelickou te- ologii. Začal se zabývat Luthe- rem a stal se jeho současným nejlepším znalcem.

Prelát Beer ve svých deva- desáti letech se už nemusí obá- vat teologického establishmentu. A tak se ptá, proč bychom si neměli prostě přiznat, že Ra- hner je opožděné zrození němec- kého idealismu, teologický noh- sled Hegela a jeho teologie nesa- há ani k Písmu ani k církevním Otcům.

Alma von Stockhausen, pro- fesorka filozofie, velká badatel- ka Hegelova myšlení, založila

nedaleko Freiburgu Akademií Gustava Siewertha, kterou ve- lice podporoval tehdejší mni- chovský arcibiskup Josef Rat- zinger. Na této akademii se au- tor setkal s oběma jmenovanými odborníky po Beerově přednáš- ce o propojení Rahnera přes He- gela na Luthera a položil jim řa- du otázek:

Pane preláte, uvedl jste, že poj- my Bůh, Trojice, Kristus, vtělení, vykoupění jsou v německé oblas- ti silně poznamenány Lutherem a Rahnerem.

BEER: Luther i Rahner se shodují v tom, že si oba přiná- šejí své vlastní chápání jako prv- ní předpoklad. Když jsem před krátkou dobou znovu přečetl en- cykliku Jana Pavla II. *Redemptor hominis*, bylo mi pojednou jas- né: To, co zde papež říká, není pro Rahnerovy žáky vůbec přijat- elné. Ve svém *Základním kursu víry* se Rahner vůbec nezmiňu- je o Marii. To je úplně jiný svět. To, co papež říká, nemohou ti- to lidé vůbec pochopit. Chybí zde k tomu ty nejzákladně- ší předpoklady. Žijeme ve dvou zcela rozdílných světech. Proto jsem napsal: *ceterum autem cen-*

Rahner a Lehmann na 2. vatikánském koncilu

seo errorem teutonicum a teuto- nis esse superandum (Teutonský /německý/ blud musí být překo- nán Teutony /Němci/).

Rahner jako koncilní te- olog napsal 5. 11. 1962 z Říma Vorgrimlerovi, že teologové ja- ko Daniélou, Ratzinger a Schil-

Theobald Beer
a Alma von Stockhausen

lebeck stále ještě nepochopili, že „christologie nezačíná ‚sho- ra‘ vysvětlením, že Bůh se stal člověkem“, a místo toho si vy- tváří svou vlastní „christologii zdola“.

Geneze Slova je pro Ra- hnera genezí samotného Boha, pro- tože nechce připustit existenci božských osob Syna a Ducha Svátého. U Rahnera se objevu- je naprostá nedůvěra k Písmu svatému. On zcela upírá křes- ťánské teologii právo opírat se o Starý a Nový zákon a ztotož- nit se s ním. Na rozdíl od křes- ťanství, které zcela odlišuje svo- bodného Stvořitele od stvořeného světa, Rahner hledá Boha, pro kterého dějiny stvořeného světa jsou jen momentem jeho vlastních dějin. Svět je pro Ra- hnera podmínkou pro možnost a sebedělení Boha (*Mysterium Salutis II*, s. 375). Co je mo- tivem, který hýbá Bohem? Ra- hner vnitřní lásku v Trojici vů- bec nezná. V *Základním kursu víry* dává odpověď negaci: Pro- tože Bůh chtěl být ne-bůh, vzni-

vil veškeré viny. Hegel vidí v to- mo božském „zoufalství“ původ zla. V Bohu vzniká zlo jako ne- zbytnost vyjádření protikladu. Z potřeby osvobození pak vzni- cá u bytostí, která vylučuje kaž- dý nedostatek, Hegelův absolut- ní duch. Tyto vývojové procesy používá obdobně Rahner i The- ilhard de Chardin.

Na rozdíl od Luthera Rahner nepřijímá, že se Kristus „pro nás“ narodil a zemřel.

BEER: U Rahnera se jedná pouze o proces seberealizace Boha. Rahner se ptá: „Jak moh- l přijít apoštol národů na záklá- dě zážitků prvních učedníků se smrtí a zmrtvýchvstáním Kris- ta k tomu, že ví a mluví, jako by Kristus umřel ‚za nás‘?“ Rahner se s tímto „za nás“ vůbec neza- bývá. A popírá je. Ve *Spisech k teologii* píše: „Není tomu tak, že Kristus tím, že zemřel a sám ze sebe a pro sebe vstal z mrt- vých, svým způsobem tak zmi- zel v nesmírné božské temnotě, že já s ním v podstatě nemám vůbec nic do činění? Jak mi chtějí exegeté dokázat, že v je- ho životě je něco, co lze pocho- pit, co je zcela konkrétní, aby to mohlo být pro mě nějak závaz- né?“ (s. 223)

Kritikové vytýkají Rahnero- vi, že u něho jako u Hegela Bůh teprve vzniká a stává se něčím větším.

ALMA VON STOCKHAU- SEN: Je to podle nich proces, kdy z nevědomého subjektu se vývojem stává vědomé, konečné bytí samo pro sebe, člověk. Kris- tova smrt podle Hegela i podle Rahnera není smírná oběť za lidské hříchy, nýbrž je to nut- ný vnitřní proces sebeuskuteč- nění absolutna. Podle Hegela a Rahnera Bůh je jen tam, kde jsme my sami (*Základní kurz ví- ry*, s. 223). Podle Rahnera by bez jeho učitele Heideggera „katolic- ká teologie byla nemyslitelná“. Heidegger však zlo ontologizu- je, ve shodě s Lutherem činí lo nutným. Sebeprodukce absolut-

kl člověk (s. 223). Protože pod- le Rahnera Bůh nemůže stvořit člověka z vnitřní svobody a lás- ky, potřebuje vnější pohnutku. Kristus je pro něho jen „soterio- logický model“.

Luther přenesl původ zla na samotného Boha a člověka zba-

ního ducha je všeobjímající zlo. Zničení druhého jako akt zrušení lásky je plodem otce lži, který dělá z lásky chtíč.

Ratzinger ve své recenzi Základního kurzu víry se ptá, zda se Rahnerovo křesťanství nestává bezobsažné a pro lidi lhostejné.

BEER: To je zcela logické. Naše okolí, mládež, jejich rodiče, ti nevznikli z nutnosti jako vznikání Boha. Je to svobodné rozhodnutí Boha, tak jako se Bůh svobodně rozhodl, že se stane člověkem, aby nás mohl opět přijmout. Když jsme totiž sešli z cesty, běžel za námi, aby nás přivedl zpět, a šel až na kříž. Jestliže toto Kristovo oslovení není ve výuce náboženství nějakým způsobem mladému člověku výrazně zpřítomněno, pak tato výuka zůstává prázdná a nudná. Sám jsem to zažil svého času v Lipsku. Mladí lidé znuděně seděli při vyučování. Pak jsem jim začal vyprávět, jak Ježíš hovořil při poslední večeři: Kdo ve mne věří, k tomu přijdeme a uděláme si u něho příbytek. Najednou jeden mladý hoch dokořán otevřel oči. Jestliže toto v katechezi chybí, pak Kristus zůstává něčím nudným.

Rahner zcela popírá uvnitř Trojice vzájemné TY. Podle něho Syn je sebevýpověď Otce, která už nic dále „nevypovídá“. Duch je „dar“, který už nic dále „nedaruje“.

To je zcela v protikladu k listu Filipánům: zde se mluví o vnitrotrinitárním rozhodování. Z tohoto rozhodnutí říká Ježíš: „Otče, dej jim slávu, kterou jsem měl u tebe, dříve než byl svět.“ Rahner nechává list Filipánům stranou a popírá vnitrotrinitární vzájemný styk božských osob. V tom se shoduje s Lutherem.

Kristus je u Rahnera pouze člověk. U něho neexistuje osobní Bůh. Ale čím je potom náboženství, jestliže o osobním Bohu nemůže být řeči? Nemůže zrovna tak mluvit i svobodný zednář?

Podle 30giorni 10/92

Katolická domácí škola

S radostí a nadějí jsem si přečetla knihu M. Semína *Katolická domácí škola*. Přesvědčila jsem se, že existují ještě rodiny opravdu křesťanské, které Bůh vede, aby správně vychovávaly a vzdělávaly své potomky. Velice mě potěšilo, že nejsme s manželem tak osamoceni, když jsme se rozhodli své šesté dítě vyučovat doma; vedly nás k tomu samozřejmě důvody, které autor v knize uvádí. V naší republice probíhá „Pokusné ověřování domácího vzdělávání“ od roku 1998. My jsme se se svým dítětem do tohoto pokusu zařadili a vyučujeme tak podobně a za těch podmínek, které pan Semín v knize popisuje. Jsou zde uvedeny důvody nutnosti učit doma: celospolečens-

ská krize morálky a s tím spojená krize rodin, školství atd. Jako by pomalu na celém světě celá původně křesťanská společnost selhala. Je nutné se znovu vrátit ke kořenům, ke zdroji života, ke Stvořiteli. Začít doslova od Adama. Abychom mohli své děti dobře vést, musíme být sami pevně zakotveni ve víře. Věřit, ale také se ve víře vzdělávat a žít svátostným životem. Autor doporučuje a cituje konkrétní zdroje pro vzdělávání rodičů. Čerpá spíše ze starších prací papežů, biskupů a učitelů Církve. Dále také vyzdvihuje a zdůvodňuje, proč rodiče jsou ti nejdůležitější vychovatelé. Je jim to dáno samým Bohem. Již ve Starém zákoně prikazuje Hospodin: „Slyš, Izraeli,

Hospodin je náš Bůh. Hospodin je jediný. Miluj Hospodina, svého Boha, celým srdcem, celou duší a celou svou silou! Ať tato slova, která ti dnes prikazuji, zůstanou v tvém srdci! Opakuj je svým synům, mluv o nich, když budeš přebývat doma, když budeš na cestách, když budeš ležet a stát.“

Kristus povýšil tento úkol rodičů tím, že je ve svátosti manželství sám posiluje Duchem Svatým. Nejlepším způsobem výchovy a učení se vyznamenala Církev a její řady. Vychováváme a vedeme děti podle ní, protože má na zřeteli nadpřirozený cíl. Náš vzor je samotný Kristus – mistr a učitel. Pan Semín zde doporučuje zasvěcení rodiny Božskému Srdci a jeho povýšení na trůn. My jsme se též zasvětili Nejsvětějšímu Srdci spolu s Neposkvrněným Srdcem Panny Marie. Je to ta nejlepší pomoc pro rodiny.

Papež Pius XI. vydal encykliku „Divini illius magistri“ o křesťanské výchově mládeže. (Vyšla v Matici cyrilometodějské v roce 1947.) Tomuto papeži ležela na srdci správná výchova mládeže. Rozebírá zde důvody, účinky a cíl křesťanské výchovy.

„Opravdový křesťan je nejlepší občan,“ říká v závěru papež. Jasněji předvídá, jak velké morální zhroucení světa nastane, když se z rodin a škol odstraní Bůh. „Ctihodní bratři, v pokorné prosbě pozvedněme duše i ruce k nebi, k Pastýři a biskupovi našich duší, k Božskému Králi, Pánu panujících, ať sám ve své všemohoucnosti přikáže, aby přeslavné plody křesťanské výchovy po celém světě den co den hojněji a hojněji rostly a množily se k prospěchu jednotlivců a národů!“

Vřele doporučuji tuto knihu k prostudování všem poctivým křesťanům.

*Marie Šimková
čtenářka Světa*

KURZ výchovy k rodičovství se zaměřením na metodu přirozeného plánování rodičovství – Olomouc 2003

Kurz probíhá s využitím materiálů vypracovaných kolektivem psychologů, pedagogů a lékařů – gynekologů německé Pracovní skupiny přirozeného plánování rodičovství a rakouskou organizací Institut für Ehe und Familie. Vedoucí kurzu je brněnská gynekoložka MUDr. Ludmila Lázníčková. Kurz je podpořen Českou biskupskou konferencí, granty ministerstva zdravotnictví, program sexuální výchovy je podpořen granty MŠMT. Kurz se skládá z na sebe navazujících setkání, která jsou rozdělena na základní a instruktorskou část. Základní část kurzu proběhne vždy v sobotu v termínech 11. 1., 1. 2., 22. 2. a 15. 3. 2003 od 9.00 do 16.00 hodin v sále arcibiskupské kurie, Biskupské nám. 2, Olomouc.

Po absolvování základní části kurzu a složení zkoušky z teoretických znalostí je možné pokračovat v instruktorské části se závěrečnou zkouškou instruktora. Termíny této pokračovací části budou upřesněny v průběhu základního kurzu.

Bližší informace je možné získat na adrese: **Centrum pro rodinný život, Biskupské nám. 2, 771 00 Olomouc, tel. 585 500 250, fax 585 230 620, e-mail: rodina@arcibol.cz** nebo **CENAP, Trnité 8, 602 00 Brno, tel. 543 254 891, e-mail: cenap@volny.cz, www.volny.cz/cenap.**

Přihlášku zašlete nejpozději do **6. 1. 2003** na adresu:

Centrum pro rodinný život, Biskupské nám. 2, 771 00 Olomouc, e-mail: rodina@arcibol.cz

Občanské sdružení CENAP ve spolupráci s **Českou asociací porodních asistentek pod záštitou MUDr. Zory Proskové**, vedoucí odboru zdravotnictví Magistrátu města Brna **pořádá v BRNĚ 29. listopadu 2002** v sále Domova mládeže zdravotnických škol Juventus, **Stamicova 11, Brno-Kohoutovice od 14 do 18 hod.** konferenci na téma **ZDRAVÉ RODIČOVSTVÍ**.

Konference je určena všem, kdo se zabývají problematikou přípravy k porodu a výchovou k rodičovství. Základní téma konference: Podpora kojení.

Bližší informace získáte na adrese:

CENAP, Trnité 8, 602 00 Brno, tel. 543 254 891,

e-mail: cenap@volny.cz, http://www.volny.cz

Přihlášku je třeba zaslat nejpozději do **15. 11. 2002** do **Poradny pro ženy a dívky, Trnité 8, 602 00 Brno.**

Jaká je moje víra na začátku třetího tisíciletí?

1. Proč jsem uvěřil?

Malcolm Muggeridge byl velmi populární spisovatel a publicista, zapřísáhlý ateista a po mnoho let sympatizant marxismu. Když se blížil 80. rok jeho života, prožil obrácení a spolu se svou ženou Kitty se 27. listopadu 1982 stal věřícím katolické církve. Mnoho jeho obdivovatelů nemohlo pochopit, proč právě on učinil podle jejich názoru tak kuriózní rozhodnutí. Na tyto otázky opověděl na stránkách deníku Times a obsah tohoto vyznání se objevil ve všech sdělovacích prostředcích.

Malcolm Muggeridge uvádí tři hlavní důvody svého rozhodnutí:

Prvním z nich byl příklad víry matky Terezy z Kalkaty. Napsal o ní:

„Matka Tereza mi svým příkladem ukázala zcela novou vizi, jak být křesťanem, a ukázala mi neobyčejnou sílu lásky, která se může zrodit v duši věřícího člověka. V Kalkatě mi matka Tereza řekla, že k plnění každodenního poslání mezi nejobožejšími jí dává sílu každodenní Eucharistie a modlitba. Bez tohoto každodenního pokrmu by se zcela jistě v životě ztratila. Proč bych se tedy měl já sám zbavovat tohoto neobyčejného duchovního pokrmu? Matka Tereza nepřikládala význam mým výhradám vůči kněžím a prelátům, kteří jsou v opozici vůči Církvi. Dala mi na srozuměnou, že na tento problém odpověděl sám Ježíš, když vybral svých dvanáct apoštolů, z nichž jeden se ukázal jako zrádce a ostatní v nejobtížnějším okamžiku opustili svého Mistra. Máme snad právo očekávat, že současní kněží a biskupové budou lepší než tehdejší apoštolové?“

Druhý důvod, pro který se stal Muggeridge katolíkem, bylo objevení trvalého zázraku, jakým je **historické trvání a působení Církve**. Napsal:

„Přes bouřlivé události dva tisíce let, navzdory hříchům, úpdkům, zmatkům v záměrech, každý den a každou hodinu na některé části světa kněží ustavičně slouží mši svatou, rozdělují Kristovo tělo a krev ve svátostných způsobách. Povstávali a stále povstávají noví světci. Mým oblíbeným světcem je sv. Augustin, který ve své autobiografii ukazuje, jak tělesné vášně a světský život mohou být proměněny vírou v život zasvěcený službě Bohu. Když se Augustinovi doneslo, že Řím je obležený barbary, odpověděl svým věřícím, aby se nestarali o pozemská města, která mohou lidé zbořit a vybudovat, ale aby svou pozornost soustředili na Město Boží, které nikdo zničit nemůže.“

Třetí důvod, který zapříčinil, že Muggeridge se stal katolíkem, bylo **objevení původní pravdy skryté v božské osobě Ježíše Krista**. Silou této pravdy katolická církev neohroženě brání důstojnost každého člověka a jeho právo na svobodu svědomí, lásku a právo na život od okamžiku početí až do přirozené smrti. Protivit se učení Církve a odmítat mravní zásady vede lidstvo do sebezničení. V průběhu minulého století ateistická ideologie slibovala ráj na zemi bez Boha a jeho zákonů. V důsledku toho zřídilo lidstvo koncentrační tábory, gulagy a největší vyvražďování ve svých dějinách. Zlegalizování potratů způsobilo, že každé tři minuty je na světě zabíjeno jedno nenarozené dítě, a totéž způsobí zavedení eutanázie. Tím způsob-

em jsme dospěli k jistému holokaustu, který početně přerůstá dílo Hitlerovo a Stalinovo. Navíc to všechno působí zkázu mládeže a přeměnu tradiční rodiny na jakýsi druh průmyslového hospodářství, v kterém jedinou starostí je blahobyt chovných zvířat a zisk z produkce, napsal Malcolm Muggeridge.

2. Dar víry a katolická Církev je největším pokladem lidstva

Muggeridge celý svůj život hledal pravdu a nakonec ji našel ve víře ve zmrtnýchvstalého Krista.

Na prahu třetího tisíciletí si musíme znovu uvědomit, že zmrtnýchvstalého Krista můžeme potkat a zakusit jeho uzdravující lásku v katolické církvi. Proto Církev, mystické Kristovo tělo, je největším pokladem lidstva. Pro Ježíše není lidí příliš hříšných a příliš zraněných. On zve všechny hříšníky a čeká na ně ve své Církvi, aby je osvobodil z otroctví a léčil svou láskou ve svátosti pokání a Eucharistii. Katolická církev je jediné společenství, na které mají právo všichni hříšníci. Církev je zde pro hříšníky, aby se mohli stát svatými, vydávat svědectví o odpouštějící milosti Krista ve svátosti pokání, aby ukojila hlad ve svátosti Eucharistie. Proto ten, kdo odmítá Církev, kdo nenávidí katolickou církev, nenávidí Krista.

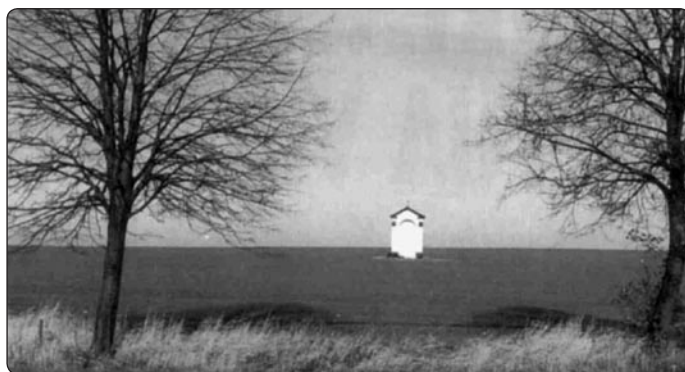
Jako pokřtění lidé jsme vyzváni, abychom prohlubovali svou víru a lásku ke Kristu. Víra je nejcenějším pokladem a darem, který milující Bůh nabízí

každému člověku. Ale tento dar *nevstoupí do duše zvrácené, nebude přebývat v těle oddaném hříchu* (Mdr 1,4). Edit Steinová říká, že „víra je dar, který musí být přijat a ve kterém se setkává svoboda Boha se svobodou člověka. Je darem, který je dopping, aby duše toužila ještě více: jako poznání temné a nezřetelné probouzí stesk po nezastíněné jasnosti, tak jestliže je setkání s Vytouženým pouze letmé, touží, aby s ním splynula bezprostředně. Sám obsah víry probouzí touhu po blaženém nazírání skrze obět.“

Nekonečný trojjediný Bůh je Bohem skrytým, nedostupným našemu smyslovému poznání. Jako tvorové svými vlastními silami nemůžeme překonat nekonečnou vzdálenost, která nás dělí od Stvořitele. Tuto vzdálenost překonal sám Bůh, když se stal v Ježíši skutečným člověkem. Aby nezničil naši svobodu a nedeterminoval naše jednání, způsobil, že ho můžeme poznávat jen skrze víru. Je to jeho hold svobodě člověka a zajištění, aby sám svobodně rozhodoval o svém osudu. Bůh touží spojit se s námi v lásce, a to je možné jedině ve víře. Víra, která se vyjadřuje modlitbou, bezmeznou důvěrou a poslušností, dovoluje, abychom Boha objevili a spojili se s ním v lásce. Křesťanu nestačí tvrdit, že Bůh existuje, nestačí sbírat důkazy pro jeho existenci. Může Boha poznávat jedině v každodenní životní námaze ve víře, která působí skrze lásku: *Každý, kdo miluje, narodil se z Boha a zná Boha* (1 Jan 4,7). Život z víry se ustavičně domáhá zvláštního úsilí srdce, které je schopno překonat temné noci víry. Jen touto cestou odhalujeme tajemství lásky neviditelného Boha.

3. Největší ohrožení

Biskup z Fatimy Cosma de Asmaral řekl roku 1984, že **hlavní obsah třetího fatimského tajemství se týká naší víry**. Její

ztráta je největší tragédií člověka i celých národů, je větším ohrožením než nukleární válka a různé katastrofy. Faktem je, že vira v Evropě se soustavně zmenšuje a vytrácí. Výrazem toho je morální úpadek celých společností, který se projevuje neúctou k životu, masovým vražděním nenarozených, eutanázií, sexuální nevázaností, antikoncepcí, morem rozvodů, narkomanií atd. Tím způsobem Evropa pozvolna vymírá a spěje ke sebezničení. Nevěrnost Bohu vede k sebezničení člověka. Sestra Lucie v rozhovoru s P. Augustinem Fuenesem řekla, že Matka Boží jí třikrát opakovala: **„Blížíme se k posledním časům.“** Nejdůležitějším prostředkem sloužícím k záchraně lidstva je zasvěcení Neposkvrněnému Srdci Panny Marie. Stěžovala si, že takřka všechny nabízené prostředky k záchraně zůstaly nepřijaty. Proto nyní obětuje své slzy.

Fenomén plačících obrazů a soch, který se tak často objevuje v posledních letech, je dalším výrazným varováním, aby lidé pamatovali na návrat k Bohu. Ježíš řekl sestře Faustíně: **„Než nastane čas spravedlnosti, dávám lidstvu čas milosrdenství.“** Budou si lidé dále zahrávat s Božím milosrdenstvím?

Největší překážkou na cestě člověka k Bohu je hřích, setrvávání v hříchu a nakonec zřeknutí se Boha. Věčná spása člověka je možná jedině v Bohu. Jestliže člověk odmítá rozhodně Boha, vede to logicky k tomu, že Bůh odmítne člověka (srov. Mt 7,23; 10,33), a to znamená věčné zavržení. Může Matka, která celou láskou, jakou v ní probouzí Duch Svatý, touží po záchraně každého člověka, mlčet tváří v tvář takovému jeho ohrožení? Proto její poselství jsou poselstvími Matky, která zaznívá jako slova Jana Křtitele: *Čiňte pokání!*

*P. Mieczysław Piotrowski
Podle Mitujcie się 11-12/99*

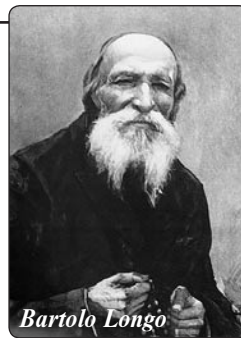
Pompeje

Pompeje jsou hojně navštěvované mariánské poutní místo na úpatí Vesuvu. Vedle antických trosk vybudoval poutní chrám bl. Bartolo Longo (1841–1926). Zde se přechovává milostný obraz Panny Marie Růžencové, který koupil zповědník Bartola Longa za 3,40 lir u jednoho vetešníka v Benátkách a daroval ho jedné terciářce v Neapoli, která ho pak darovala Longovi. Místní duchovní odmítali tento obraz nejdříve vystavit, protože byl značně poškozený a nevzhledný. Po restaurování však vykázal neobyčejnou „nebeskou krásu“, která podle přesvědčení B. Longa i jiných lidí nemohla pocházet jen z lidských rukou.

Dne 13. února 1876 byl obraz jako „obraz bratrstva“ vystaven k účtě v malém farním kostele a 8. května 1876 byl položen základ k novému velkému

kostelu. Podle znamení a zázraků byla vybudována nádherná svatyně, kterou v roce 1891 posvětil kardinál Monaco La Valetta za přítomnosti 74 jiných kardinálů, arcibiskupů a biskupů a nesmírného množství věřících. Matku Boží přítom vychválilo 34 kazatelů.

Vedle svatyně je pokladnice s četnými votivními dary, které dosvědčují vyslyšené modlitby. Charakteristická pro Pompeje jsou díla milosrdné lásky, jako sirotčinec pro dívky (1887), hospic pro chlapce, děti trestanců (1891) a obdobný hospic pro dívky (1922). Duchovní službu v poutním místě vykonávají redemptoristé. Svatyně byla původně majetkem zakladatele a jeho manželky, hraběnky Marianny de Fusco. Ti je i s pozemkem věnovali 13. března

Bartolo Longo

1894 Svatému stoli, který od té doby místo spravuje prostřednictvím delegátů. Od 8. května 1935 tvoří svatyně i okolí tohoto místa tzv. „prelatura nullius“ a nese titul „Pompeanea seu Beatissimae Virginis Mariae a Ssmo Rosario (Pompeanea neboli Blahoslavená Panna Maria Růžencová).

Bartolo Longo se narodil 11. února 1841 jako syn lékaře. Při křtu obdržel jako druhé jméno Maria. Během studií práv na neapolské univerzitě propadl spiritismu. Své obrácení připisuje „Marii, Útočišti hříšníků“, jak napsal již jako advokát. Stalo se tak, když se vyzpovídal u dominikána P. Radenteho, který ho také uvedl do tomištické teologie.

Od té doby chtěl Longo sloužit jen Církvi a hlásat víru slovem i písmem a především šířením modlitby sv. růžence. Začal vydávat časopis „Růženec a Nové Pompeje“. R. 1871 vstoupil do třetího řádu sv. Dominika a obdržel řádové jméno Fra Rosario a od té doby se modlil dominikánský breviář. 1. dubna 1885 se oženil s hraběnkou Marianne de Fusco.

Po namáhavých začátcích evangelizace mezi chudými obyvateli pompejského údolí vyrostlo veliké dílo. Obdrželi zde neuvěřitelný skvost, pravý milostný obraz Panny Marie. Děti, o které bylo pečováno v charitativních ústavech, byly zasvěceny Panně Marii. Bylo jich 150 a tvořily živý růženec.

Bartolo Longo při svém díle osvědčil hlubokou a aktivní víru, která se nezalekla ani velkých překážek. Zemřel 5. října 1926 a byl pohřben v řádovém rouchu dominikánů u nohou milostného obraz 7. října 1926. Blahořečen byl Janem Pavlem II. 26. října 1980.

*Podle Marienlexikon
zpracoval -lš-*

Skutečná tvář otce Pia (45)

Ježíš se vrací na místo své modlitby vyčerpaný a bezmezně zmučený. Spíše padá než pokleká. Cítí se jako zdrcený smrtelnou úzkostí a Jeho modlitba je ještě naléhavější.

Otec od Něho odvrací svůj zrak jako od nejpodlejšího z lidí.

Zdá se mi, že slyším stesky Spasitele: „Kdyby alespoň člověk, pro kterého zde tolik trpím, chtěl využít milostí získaných pro něho v tak velkém utrpení! Kdyby docenil výšku výkupné ceny, jakou za něho plátím, abych mu dal život Božího dítěte! Ach, ta láska mi rve srdce s větší ukrutností, než budou kati za chvíli drásat mé tělo...“

Vidí člověka, který neví, protože nechce vědět, který svatozářně zneužívá Pánovu krev a způsobí, že ona je důvodem zatracení, a to není možné odčinit. Jak málo jich dosáhne prospěchu, jak mnoho lidí spěchá do vlastní záhuby!

V hloubi ztrápeného Srdce nepřestává opakovat: „Quae utilitas de sanguine meo? Jaký je užitek z mé krve? Jak málo je těch, kteří budou mít prospěch z mé krve!“

Ale myšlenka na těch několik málo mu postačí, aby se vydal mučení a smrti.

Nepoznává nic a nikoho, kde by mohl hledat alespoň kapičku útěchy. Nebe se před Ním uzavřelo. I když člověka tíží břemeno jeho hříchů, ve své nevděčnosti nedbá na Jeho lásku. Kristus cítí, jak ho zaplavuje vlna bolesti, a volá v trýzni agónie: „Smutná je má duše až k smrti!“

Ó, božská Krvi, tryskáš s nezadržitelnou silou z Ježíšova Srdce, proudíš ze všech Jeho pórů, abys obmyla nešťastnou, nevděčnou zemi. Dovol, abych Tě sebral alespoň trošku, nejdražší Krvi, zvláště ty první kapičky. Toužím uchovat je v kalichu svého srdce. Krvi Páně, jsi neklamným dokladem té lásky, pro

kterou plyneš z Jeho Srdce. Toužím se v Tobě očistit, ó nejdražší Krvi! Toužím očistit všechny duše poskvrněné hříchem. Toužím obětovat Tě Otci.

To je Krev Jeho milovaného Syna, který přišel na zem, aby ji očistil. To je Krev Jeho Syna, která stoupá k nebeskému trůnu, aby odprosila zneuctěnou Spravedlnost. Dostiučinění je jistě nadměrné a úplné.

Je Ježíš na konci svého utrpení?

Ó nikoliv, protože On nestaví hráz dravému potoku své lásky. Je třeba, aby člověk věděl, do jaké propasti ponížení může zavést tak nezměrná láska. I když Spravedlnost Boží přijala zadostiučinění nejdražší Krve, člověk vyžaduje hmatatelné důkazy lásky.

A proto Ježíš dojde až do konce, až k nejhanebnější smrti na kříži.

Ten, kdo si navykl kontemplaci, všimne si možná stínu té lásky, která ho vede z mučírny agónie na hoře Olivové. Ale kdo žije zapletený do hmotných záležitostí a hledá svět, místo aby toužil po nebi, musí Krista vidět v Jeho viditelné podobě, rozpjatého na kříži, aby se nechal vzrušit pohledem na Jeho krev, kterou je zbrocený při ukrutné popravě.

Ne, to nestačí Srdci přeplněnému láskou. Usebere se znovu a modlí se: „Otče, jestliže nemůžeš odejmout tento kalich ode mne, staň se Tvá vůle!“

Od té chvíle Ježíš odpovídá z hloubi Srdce, stráveného láskou, na křik lidstva, které si žádá Jeho smrt jako cenu vykopení. Na výrok smrti, který na Něho vydal v nebi Otec, odpovídá země požadavkem smrti. Ježíš sklání svou božskou Hlavu: „Otče můj, jestliže nemů-

žeš odejmout tento kalich ode mne, leč abych jej pil, staň se Tvá vůle!“

A Otec posílá Synu anděla těšitele. Jakou útěchu může přinést anděl Všemohoucímu, Bohu nepřemožitelnému? Ale tento Bůh souhlasil, že na sebe přijme utrpení. Přijal na sebe všechnu naši slabost. Stal se mužem bolesti, který zápasí se smrtí. Jeho láska Mu vyrazí z čela jako krvavý pot.

Modlí se ke svému Otci sám za sebe i za nás. Otec Jej odmítá vyslyšet, protože Jeho určením je vytrpět za nás smrt. Myslím, že anděl se hluboce koří před věčnou Krásou, zbrocenou prachem a krví, a že pocituje nevýslovnou úctu k Ježíši a prosí Jej, aby vypil kalich ke slávě Otce a na vykopení hříšníků.

Modlil se tak, aby to bylo pro nás poučení, že se máme v utrpení duše podobném Jeho utrpení obracet jedině k nebi.

On, který je naší Mocí, přijde nám na pomoc, protože souhlasil přijmout všechna naše trápení.

Ano, můj Ježíši, musíš vypít ten kalich až do dna! Jsi určen pro nejstrašnější smrt.

Ó, můj Ježíši, ať mě od Tebe nic neodloučí: ani život, ani smrt! Ve své takřka bezmezně lásce k Tobě přijímám utrpení podle Tvého příkladu, ať je mi dáno umírat spolu s Tebou na hoře Kalvárii a spolu s Tebou se vznést do slávy. Jestliže krá-

čím v Tvých stopách v mučení a pronásledování, učiň mne hodným milovat Tě v nebi tváří v tvář a věčně Tě chválit v děkovaní za Tvoje kruté utrpení.

Ale co to? Ježíš povstává z prachu silný, neporažený. Že by netoužil „velkou touhou“ po krvavé hostině? Setřásá neklid, utírá si krvavý pot z tváře a pevným krokem kráčí ke vchodu do zahrady.

Kam jdeš, Ježíši? Copak jsi před chvílí nepropadal strachu a nedrásala tě bolest? Copak jsem neviděl, jak se třeseš pod tíží ukrutných muk, které na tebe čekají? Kam míří Tvoje odvažné, smělé kroky? Do jakých rukou se chceš vydat?

„Poslyš, můj synu: Modlitba byla zbraň, která mi přinesla vítězství, můj duch překonal slabost přirozenosti. Modlitba mi dodala síly, již mohu směle nastavit své čelo. Následuj můj příklad a jednej s nebem tak, jak jsem to dělal já.“

Ježíš se blíží k apoštolům. Stále ještě spí. Vzrušení, pozdní hodina, předtucha něčeho strašlivého, to vše je ponořilo do spánku těžkého jako olovo. Ježíš má soucit s jejich slabostí. „Duch je ochotný, ale tělo je slabé.“

Volá je: „Spěte již a odpočívajte!“ Na chvíli se zastavuje. Slyší Jeho kroky a s námahou pootevírají oči. Ale Ježíš dodává: „Přišla hodina, kdy Syn člověka bude vydán do rukou hříšníků... Vstaňte, pojďme, hle, přiblížil se ten, který mě zradí.“

Vidí všechno svým božským zrakem. Zdá se, jako by řekl: „Vy spíte, moji přátelé a učedníci, a zatím nepřítel bdí a blíží se, aby mě uvěznili! Ty, Petře, ses pokládal za dosti silného, abys mě doprovázel až na smrt, a nyní spíš! Od počátku jsi nešetřil důkazy své slabosti. Ale buď klidný. Přijal jsem na sebe tvou slabost a modlil jsem se za tebe. Až se vyzpovídáš ze své viny, já budu tvojí silou a ty budeš pást mé ovečky...“

(Pokračování příště)

Seminář o rozpoznávání povolání pro mladé muže. Mezinárodní katolický institut Miles Jesu organizuje dne 23. 11. 2002 od 9.00 do 17.00 hod. v Petrinu, Veveří 15, Brno – Seminář o rozpoznávání Boží vůle a životního povolání. Přihlášky a informace na adrese: Miles Jesu, Kamenná 59, 639 00 Brno, tel. 543 215 265, e-mail: mjbrnomen@brn.czn.cz

EDITORIAL - pokračování ze str. 2

to píseň, která byla napsána pro příležitost tzv. lidových misii, při kterých osvědčení kazatelé výmluvnými slovy připomínali věřícím právě ony dnes tak nepopulární „poslední věci člověka“, které sice můžeme odsouvat ze svého zorného pole a vytlačovat je z paměti, ale kterým se v žádném případě nevyhneme, přičemž právě v nich se rozhodne o našem věčném osudu: smrt, soud a po něm buďto věčná blaženost u Boha, nebo věčné zavržení ve společnosti ďábla. Z toho, co vnímal ve své kontemplaci Pater Pio a co Matka Boží ukázala fatimským dětem, vyplývá jednoznačně, že stále platí Kristova slova: *Široká je brána a prostranná cesta, která vede do záhuby, a mnoho je těch, kteří jí vcházejí* (Mt 7,13). Čím více si dnešní člověk i ne jeden věřící před slovy o posledních věcech zacpává uši, tím hlasitěji je třeba o nich mluvit. Je snad rakovina něco horšího než věčné zavržení? Ministr zdravotnictví varuje na každém reklamním plakátu tabákových výrobků. Není to pro nás smutná vizitka, že kdybychom píseň 914 nezařadili na program spíše omylem, nezazněla by celý rok? Ta píseň ovšem ve své původní verzi měla nikoliv pouze 6, ale 14 slok a probrala celé Desatero, navedla k vzbuzení dokonalé lítosti a skutečně promlouvala věřícím do svědomí. Stačí nahlédnout do „Boží cesty“. Někdo namítne: „To přece dnes už nemůžeme zpívat!“ A proč bychom to nemohli zpívat? Změnil se náš křesťanský vkus. V televizi nám už vůbec nevádí podívání, o které by nám řekli naši předkové: „Na to se přece jako křesťané nemůžeme dívat!“ My už ano, zato píseň o hříchu a trestu uráží náš jemnocit. Ovšem rozměňování hříchu a zamlžování jeho následků je předvoj nevěry a vnitřního odpadu. Spíše než škrtat nepohodlné texty, slušelo by se obnovit otupený cit a vkus.

Dříve stávaly u našich kostelů misijní kříže, na kterých bylo zlatým písmem napsáno, kdy se ve farnosti konaly poslední misie, a ty se pak periodicky opakovaly. To byla pro každou farnost velká událost, při které se burcovalo a důkladně dávalo do pořádku soukromé i společné svědomí ve světle posledních věcí člověka. Byly to vlastně farní „exercicie“ a sledovaly stěžejní témata ignaciánských exercicií. Bývali to především kněží redemptoristé, kteří poskytovali jako osvědčení misijnáři věřícím ve farnostem tuto spásonosnou službu. Ti starší, kteří něco pamatují, si jistě vzpomenou, že i zádušní mše svaté a pohřební obřady promlouvaly pozůstalým a ostatním věřícím do svědomí mnohem naléhavěji než nyní (i černou barvou bohoslužebných rouch, mimochodem nyní opět povolenou). Není bez zajímavosti, že vídeňský primas kardinál Schönborn nařídil obnovit praxi lidových misii. Je to velice dobrý způsob, jak doplnit olej v našich lampách, abychom byli připraveni na Ženichův příchod a nezůstali před zavřenými dveřmi. Připomíná nám to i tak doporučovaný růžencový vytrvale opakovanou připomínkou *hodiny naší smrti...* Má nám ji připomínat jen černá kronika a nevyzpytatelní teroristé?

Bděte tedy, protože neznáte den ani hodinu.

Liturgická čtení

Neděle 10. 11. – 32. neděle v mezidobí

1. čt.: Mdr 6,12-16
 Ž 63(62),2.3-4.5-6.7-8
 Odp.: 2b (*Má duše po tobě žízni, Pane, můj Bože!*)
 2. čt.: 1 Sol 4,13-18
 Ev.: Mt 25,1-13

Pondělí 11. 11. – památka sv. Martina

1. čt.: Tit 1,1-9
 Ž 24(23),1-2.3-4ab.5-6
 Odp.: srov. 6 (*To je pokolení těch, kdo hledají tvou tvář, Hospodine!*)
 Ev.: Lk 17,1-6

Úterý 12. 11. – památka sv. Josafata

1. čt.: Tit 2,1-8.11-14
 Ž 37(36),3-4.18+23.27+29
 Odp.: 39a (*Spravedlivým přichází spása od Hospodina.*)
 Ev.: Lk 17,7-10

Středa 13. 11. – památka sv. Anežky České

1. čt.: Tit 3,1-7
 Ž 23(22),1-3a.3b-4.5.6
 Odp.: 1 (*Hospodin je můj pastýř, nic nepostrádám.*)
 Ev.: Lk 17,11-19

Čtvrtek 14. 11. – ferie

1. čt.: Flm 7-20
 Ž 146(145),6c-7.8-9a.9bc-10
 Odp.: 5a (*Šťastný, komu pomáhá Bůh Jakubův. Nebo: Aleluja.*)
 Ev.: Lk 17,20-25

Pátek 15. 11. – nez. pam. sv. Alberta Velikého

1. čt.: 2 Jan 4-9
 Ž 119(118),1.2.10.11.17.18
 Odp.: 1b (*Blaze těm, kteří kráčeji v zákoně Hospodinově.*)
 Ev.: Lk 17,26-37

Sobota 16. 11. – nez. pam. sv. Markéty Skotské nebo sv. Gertrudy nebo sob. pam. P. Marie

1. čt.: 3 Jan 5-8
 Ž 112(111),1-2.3-4.5-6
 Odp.: 1a (*Blaze mužům, který se bojí Hospodina. Nebo: Aleluja.*)
 Ev.: Lk 18,1-8

Breviář pro laiky

Uvedení	NE	PO	ÚT	ST	ČT	PÁ	SO
do první modlitby dne:	10.11.	11.11.	12.11.	13.11.	14.11.	15.11.	16.11.
Antifona	1136	1587	1708	1741	1197	1213	1228
Žalm	784	783	786	786	784	784	783
Ranní chvály:							
Hymnus	1136	1723	1708	1314	1198	1213	1228
Antifony	1137	1587	1167	1183	1198	1214	1229
Žalmy	1137	813	1167	1183	1199	1214	1229
Kr. čtení a zpěv	1140	1587	1710	1743	1201	1217	1232
Antifona k Zach. kantiku	725	1588	1710	1315	1202	1218	1232
Prosby	1140	1724	1711	1744	1202	1218	1232
Záv. modlitba	725	1588	1589	1315	1202	1590	1591
Modlitba během dne:							
Hymnus	1141	1156	1172	1187	1203	1219	1233
Antifony	1142	1157	1172	1188	1204	1219	1234
Žalmy	1142	1157	1172	1188	1204	1219	1234
Krátké čtení	1144	1159	1175	1190	1206	1221	1236
Záv. modlitba	725	1159	1175	1191	1206	1222	1236
Nešpory:							
Hymnus	1132	1145	1727	1714	1315	1207	1223
Antifony	1133	1146	1588	1177	1193	1208	1224
Žalmy	1133	1146	1729	1177	1193	1209	1224
Kr. čtení a zpěv	1135	1149	1588	1717	1749	1211	1226
Ant. ke kant. P. M.	724	725	1589	1717	1316	1211	1227
Prosby	1135	1149	1731	1718	1750	1211	1227
Záv. modlitba	725	725	1588	1589	1315	1212	1590
Kompletář	1238	1242	1247	1250	1254	1257	1260

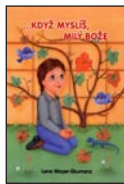
NOVINKY

Lene Mayer-Skumanz:

...KDYŽ MYSLÍŠ, MILÝ BOŽE

Malý Vítek se umí ztišit, vposlouchávat do sebe, vnímat Boží hlas, oslovovat Boha, prosit ho, děkovat, přijímat, co dává i nedává. Citlivě vyprávěné epizody svým obsahem i rozsahem jsou přímo předurčeny pro malé čtenáře (1.-2. tř.) právě jako půvabné ilustrace H. Unzeitigové.

Brož., A5, 56 stran, 69 Kč

Miroslav Kala:

O FRANTIŠKOVĚ A JEHO POHÁDKOVÝCH PŘÁTELÍCH

Knížka pohádkových příběhů, vhodných pro předškolní nebo mladší školní věk. Jednotlivé příběhy jsou spojeny do jednoho celku postavou spisovatele Františka, kolem kterého ožívají různé pohádkové postavy, dětem důvěrně známé. Dochází tak k zajímavému prolínání dvou světů, toho reálného a toho pohádkového, což povzbuzuje dětskou představivost. Na konci každého příběhu je více či méně ukrytý výchovný apel, který děti motivuje ke správnému postoji. Knihu barevnými a černobílými ilustracemi doprovodil Petr Palík.

Brož., A5, 96 stran, 107 Kč

NAKLADATELSTVÍ NOVÉ MĚSTO

MYŠLENKY MOUDRÝCH O VÍŘE

Sbírka myšlenek obsahuje definice a úvahy, jimiž Písmo sv., teologové, světci a rovněž mudrci a básníci během staletí prohloubili a osvětlili některé aspekty víry jakožto nevyčerpatelného zdroje spásy.

Víra, první z teologických ctností, je především milostí, darem, kterého se člověku dostává bez jeho vlastní zásluhy. To nic neubírá na skutečnosti, že víra je také výsledkem spolupráce člověka...

Nové město, vázaná dárková publikace,
A6, 112 stran, cena 98 Kč

EDICE CHVILKA KLIDU

Petr Piňha: ADVENTNÍ ČAS

Knížka pojednává o liturgickém významu adventu, uvádí do jeho prožívání a podává i poučení o lidových adventních zvycích. Vychází v rámci edice Chvilka klidu, text je doprovázen ilustracemi Daniela Ladmana.

Poustevník, brož., A6, 64 stran, 25 Kč

Petr Piňha:

O LÁSCE A SLUŽBĚ SV. ANEŽKY ČESKÉ

Několik obrazů ze života české světice, které ukazují stěžejní rysy její osobnosti a popisují její osobnostní zrání od královského dítěte ke svatě řeholnici. Vychází v rámci edice Chvilka klidu, text je doprovázen ilustracemi Daniela Ladmana.

Poustevník, brož., A6, 64 stran, 25 Kč

**Milí čtenáři Světla, upozorňujeme,
že v příštím čísle obdržíte vánoční nabídku knih
z našeho nakladatelství s 15% slevou.**

Upozorňujeme, že informace o předplatném Světla na rok 2003 jsme uveřejnili v čísle 42.

779 00 Olomouc 9
706 43/02
P.P.

TISK

771 11 Olomouc 1
Dolní nám. 24
Matice cyrilometodějská s. r. o.